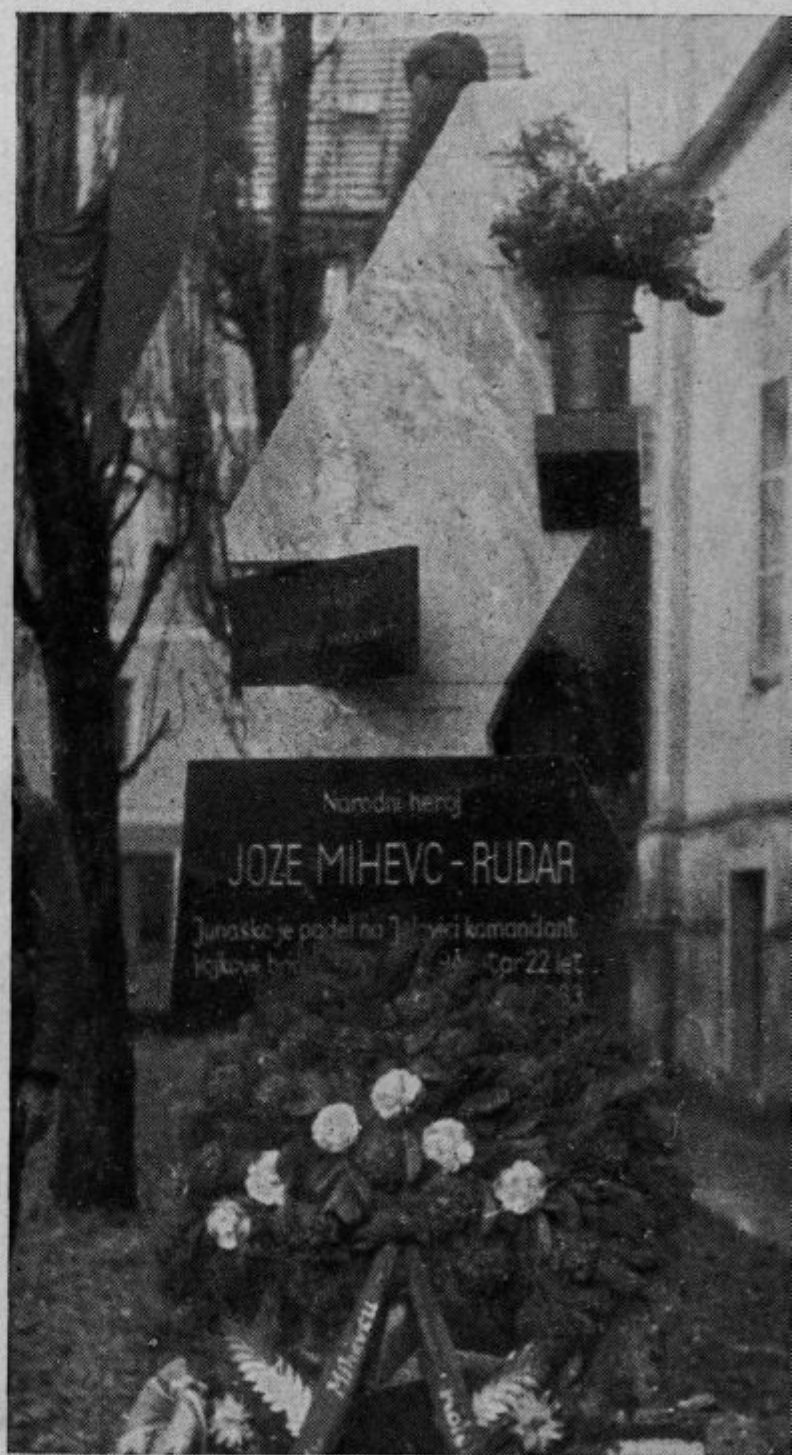

IDRIJSKI RAZGLEDI

**Spomenik
Jožetu
Mihevcu-Rudarju**

Foto: Iris, Idrija

LESNA INDUSTRIJA

22. julij

I D R I J A

LETOS SMO SE PRESELILI v nove
in prostorne tovarniške objekte
v Sp. Idriji, ki so nam omogočili
mnogo uspešnejšo proizvodnjo.

★ ★ ★

NASI IZDELKI so se zelo uveljavili
na domačem in tujem tržišču. —
Pohištveni izdelki so priznani
kvalitetni, solidni in po konku-
renčnih cenah.

NAŠEMU POVEČANEMU DELOVNEMU KOLEKTIVU IN VSEMU DELOVNEMU
LJUDSTVU ŽELIMO SREČNO IN USPEHOV POLNO LETO 1964!

3. člen

Sredstva sklada se uporabljajo:

1. za vplačila osebnih dohodkov delavcev in uslužbencev gospodarskih organizacij, če gospodarska organizacija ne more kriti takih izplačil iz ustvarjenega čistega dohodka oz. iz sredstev svojih skladov;
2. za kritje drugih poslovnih izgub in za sanacijo;
3. za pospeševanje poslovanja gospodarskih organizacij, predvsem tistih, ki bi se jim na ta način zmanjšala ali odpravila izguba.

4. člen

Sklad daje sredstva gospodarskim organizacijam za namene iz 3. točke tega odloka praviloma proti povračilu.

5. člen

Sredstva tega sklada se smejo uporabljati samo za potrebe gospodarskih organizacij.

6. člen

Sklad je pravna oseba. Upravljanje sklada temelji na načelih družbene samouprave.

7. člen

Sklad upravlja upravni odbor, ki ima 7 članov. Imenuje ga Občinska skupščina Idrija.

8. člen

Mandatna doba članov upravnega odbora traja 2 leti.

9. člen

Upravni odbor opravlja zlasti te naloge:

- sprejema pravila sklada,
- sprejema finančni načrt in zaključni račun sklada,
- določa pogoje za dajanje posojil iz sredstev sklada,
- skrbi za izvrševanje finančnega načrta in za poslovanje sklada,
- opravlja druge naloge, ki so mu dane s pravili sklada in drugimi predpisi.

10. člen

Upravne in administrativne zadeve sklada opravlja oddelek za finance Občinske skupščine Idrija.

11. člen

Ta odlok velja od dneva objave v Uradnem glasilu okraja Koper.

Številka: 021-16/63-3-1-P/v.

Datum: 15/7-1963

Predsednik:
Janez Dolenc

TELESNA VZGOJA

Parada mladosti. Naša mladina je letos praznovala dan mladosti mnogo bolj svečano kakor prejšnja leta. Sodelovali so športniki, mladi tehniki in zastopniki delavskih kolektivov. Mladinci so na tovarnjakih prikazali delovne uspehe svojih podjetij. Po paradi dne 9. junija je bilo tekmovanje kolesarjev v ocenjevalni vožnji, spretnostni vožnji, program pa se je zaključil z zabavnim delom, to je s polžasto vožnjo. V oce-

njevalni vožnji je zmagal Justin Kogovšek iz osnovne šole Idrija, v spretnostni vožnji, ki je obsegala osmico in slalom, prav tako pa tudi v polžasti vožnji je zmagal Lado Moravec, prav tako učenec osnovne šole v Idriji.

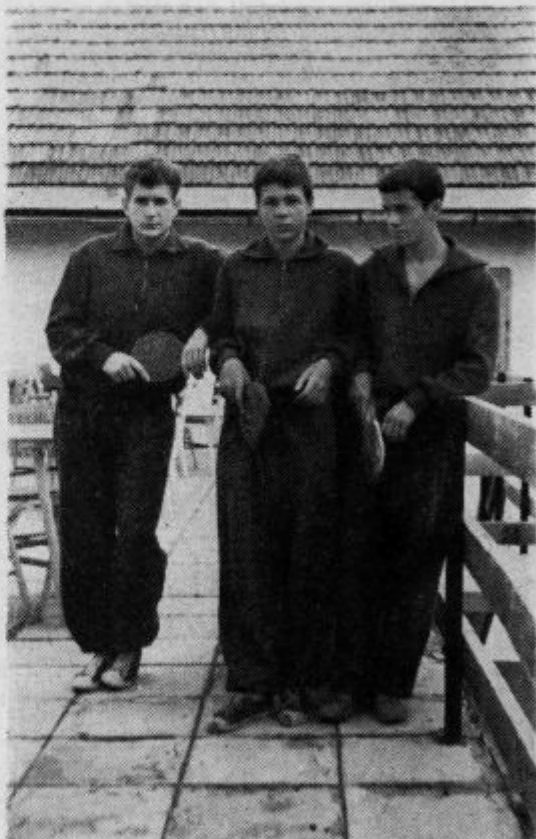
Rokomet: Dne 22. in 23. junija je naš rokometni klub organiziral turnir za pokal mesta Idrije. Nastopilo je 6 ekip, in sicer 4 moške in 2 ženske. Zmagala je ekipa iz Ajdovščine pred Piranom, našim moštvom in Vipavo. Te razvrstitve ne moremo šteti za neuspeh, ker je treba upoštevati, da obe moštvi, ki sta zasedli prvi mesti, igrata v republiški ligi. Pri ženskah je zmagal Piran nad našo ekipo z visokim rezultatom 22:3.

Odbojka: Dne 25. junija je kolektiv Bolnice za duševne bolezni v Idriji odprl svoje nočno igrišče za odbojko. Ob tej priliki sta se pomerili ekipi bolnice in osnovne šole iz Idrije. Zmagala je ekipa bolnice z rezultatom 3:1.

Dne 19. julija je bil v Bolnici za duševne bolezni v Idriji odbojgarski turnir, katerega se je udeležilo 5 idrijskih ekip. V hudi konkurenci je zmagalo moštvo jaška »Borba« pred jaškom »Delo«. Tretja je bila ekipa »Merkurja« (gimnazija), četrta je bila tovarna »Kolektorja«, zadnji pa so bili prireditelji.

Vse te prireditve so pokazale, da bi naše športno društvo lahko sestavilo močno ekipo, ki bi z uspehom posegla tudi izven mesta.

Nogomet: Dne 23. junija so mladinci našega »Rudarja« prvič po dolgih letih nastopili izven Idrije v Ajdovščini v predtekmi proti tamkajšnjemu »Primorju« in zmagali z 2:1.

Zmagovito moštvo v namiznem tenisu na Vojškem (Bazile, Poljanšek, Svetlik)

Foto: Jerman

Za dan rudarja in v počastitev dneva borcev dne 3. in 4. julija je naš klub organiziral nogometni turnir mladinskih moštev, na katerem je sodelovalo 6 ekip, ki so se razvrstile:

1. TVD Partizan Vipava, 2. Rudar-Idrija, 3. SD »Primorje« Ajdovščina, 4. TVD Partizan Logatec, 5. TVD Partizan Tolmin in 6. ŠSS »Merkur« Idrija.

Namizni tenis: Okrajna komisija za namizni tenis je organizirala na Vojskem prvo ekipno medklubsko tekmovanje, na katerem je sodelovalo 6 najmočnejših ekip našega okraja. Prvo mesto v moški konkurenci je doseglo naše moštvo, drugi je bil »Železničar« iz Nove Gorice, tretji »Partizan« iz Nove Gorice, četrti »Merkur« iz Idrije, peti »Partizan« iz Škofij in zadnji »Partizan« iz Prestranka. V ženski konkurenci sta nastopili samo 2 ekipi, kjer so članice »Partizana« iz Škofij zmagale nad idrijsko ekipo, ker so bile najboljše Idrijčanke zadržane in so jih zamenjale pionirke.

Ob tej priliki je bil tudi sestanek okrajne komisije za namizni tenis. Potrjen je bil sklep, da se bivši okrajni komisiji Koper in Nova Gorica združita in za sedež določijo Idrija. V sekretariat so bili izvoljeni: predsednik Janez Završnik, tajnik Slavko Poljanšek, blagajnik Nino Caruso, člana — Angel Kustrin in Marijan Gosler. Sprejeli so tudi pravila komisije in kalendar prireditev za sezono 1963-64.

Naša planinska postojanka je tudi ob tej prireditvi pokazala vse svoje lepe lastnosti posebno z gorsko klimo, katere so bili posebno veseli tekmovalci iz obmorskih krajev, zato je bil tudi sprejet sklep, da bodo prireditve ponavljali vsako leto in vabili tudi zamejska moštva, ki se tokrat niso mogla odzvati.

Dan rudarja in dan borca: Letos smo imeli tekmovanje v nogometu, odbojki, streljanju, vlečenju vrvi in šahu. V nogometu je zmagalo moštvo jaška »Borba« pred jaškom »Delo«, prav tako pa tudi v odbojki in streljanju, v vlečenju vrvi pa je zmagal jašek »Delo«.

V šahovskem dvoboju med mestom in rudnikom je že drugič zmagalo mesto z visokim rezultatom 4,5 točke proti 1,5. S. P.

ŠIRITE

IDRIJSKE
RAZGLEDE

LOVSTVO in RIBIŠTVO

Nova lovska koča na Vojskem

Lovska družina Idrija-Vojško je dne 18. avgusta odprla novo lovsko kočo dobrih 200 m od planinskega doma. Prijetna hišica, ki je bila v veliki meri zgrajena s prostovoljnim delom, ima kuhinjo, dnevno sobo in spalnico, kjer so za sedaj uredili 7 postelj. Nove pridobitve v tem letoviškem središču, kjer vsako leto zmanjka prenočišč v letni in zimski sezoni, smo lahko samo veseli. Vprašanje pa je, če je bila postavitev koče na velike temelje, kjer je bila predvidena gradnja hotela, preudarjena, ker bo moralo Vojško dobiti prej ali slej večji turistični objekt. Uporabiti moramo zopet načelo, da je bolje nekaj kakor nič, torej načelo, ki se pri nas uporablja vse prepogosto!

K otvoritvi, ki je bila združena z različnimi lovskimi tekmovanji in z lovskim piknikom, se je zbralo mnogo več obiskovalcev, kakor so pričakovali prireditelji, ker vreme ni bilo najbolj naklonjeno.

Marljivi lovski družini moramo k pridobitvi samo čestitati, pri čemer upoštevamo, da bo tudi lovska koča doprinesla svoj delež k nadaljnjemu razvoju turizma v tem prelepem kraju.

S. L.

Š A H

Lep uspeh našega moštva

Šahovsko društvo Tolmin je priredilo 4. avgusta mednarodni brzopotezni turnir obmejnih mest z mednarodno udeležbo, ki je bil zelo dobro organiziran in naj bi postal tradicionalen. Sodelovalo je 13 moštev, med njimi tudi tri iz Italije: Piran, Triestina, Cividale, Anžovo, Jesenice z dvema, Tomos iz Kopra, Ajdovščina, Koper, Gorizia, Nova Gorica in Tolmin. Idrijo so zastopali Silvo Kovač in Tone Troha, ki sta dosegla 7,5 točke ali 62%, Ivan Jereb 7 točk ali 70%, Ivan Suban 4,5 točke ali 45% in Anton Bajc 2 točki ali 33%. S tem so dosegli častno 4. mesto za obema moštvoma z Jesenic in iz Čedad, čeprav v Idriji igramo zelo malo brzopoteznih turnirjev.

Pred nami je sedaj jesenska doba, ki nudi najlepšo priliko za šah. V našem klubu imajo načrt, da bi k igranju pritegnili čim več šolske mladine in računajo, da bodo dobili na šolah več odziva, kakor ga je bilo lani.

S. L.

IDRIJSKI RAZGLEDI

Naše Ravne pozimi

Foto: Podobnik

Izdaja Mestni muzej v Idriji — Uredniški odbor: Lado Božič, Franc Bezelj, Zinka Turk, Talči Božič, Anica Munda, Cveto Prelovec, inž. Ivan Gantar, Slavko Poljanšek. Odgovorni urednik Srečko Logar. Izhaja vsake tri mesece. Celoletna naročnina 200 din, za inozemstvo 300 din. Naslov: Idrijski razgledi, poštni predal 11, telefon: Idrija 35, tekoči račun pri Narodni banki Idrija št. 608-13/603-14, telegrami: Idrija muzej. Tiska tiskarna Casopisno založniškega podjetja »Primorski tisk« Koper

Naš veliki praznik

Beležke in utrinki
s cerkljanskega slavlja

Ob naši Idrijci se od letošnjega poletja vije asfaltni trak. To pridobitev novih časov smo težko pričakovali; brezprašna gladka cesta nas danes mimo zelenih bregov pripelje tudi tja v osrčje cerkljanske deželice, v prijazno prestolnico primorskega partizanstva.

7. in 8. september 1963 sta bila dneva globokih doživetij. Svet pod Poreznom, Cerkno in njegova okolica, pa tudi vsa naša občina je živela v posebnem utripu. Srečanje primorskih in gorenjskih partizanov, ki so na zgodovinskih tleh NOB proslavljali 20-letnico ustanovitve slavne XXXI. divizije NOV in POJ, ne bi bilo tako polno in bogato, če ne bi bili tudi odkrili grobnice in spomenika skoraj tisoč padlim partizanom in žrtvam, ki so bili doma iz teh krajev ali pa so tu izkrevavali za našo svobodo. V okviru tega slavlja smo počastili tudi dvajsetletnico ustanovitve najbolj naše, Vojkove brigade.

Za srečanje v Cerknem se je vse poletne mesece neutrudno pripravljalo veliko ljudi. Nekateri partizanski poveljniki in borci, zlasti tisti, ki jih še iz časov borbe vežejo na Cerkljansko nepozabni spomini, so s posebno ljubeznijo v raznih listih mnogo pisali o zgodovini NOB v teh krajih. Tako je slovenska javnost na novo spoznala naš dragi svet pod Poreznom. Priprave so bile res širokopotezne, vseeno pa je cerkljansko partizansko slavlje po veličastju, po odmevu, ki ga je imelo med udeleženci in po splošnem vzdušju, ki je bilo tako značilno in vendar tako edinstveno, daleč preseгло vsa pričakovanja. To je vesela ugotovitev!

Kdor bo čez leta hotel zbrati podatke o zgodovini NOB na Cerkljanskem in Idrijskem, bo imel dovolj dela in obenem uspeha, zakaj prav ta dvajsetletnica v obnovljenem Cerknem je sprožila plaz priložnostnih članikov in tehtnih doneskov k zgodovini. Zelo se je izkazala založba Borec, ki je za to priložnost izdala celo vrsto knjig; med njimi zgodovinski deli izpod peresa znanega komandanta Stanka Petelina o Vojkovi brigadi in XXXI. diviziji. Tudi o proslavi sami je bilo precej napisanega; dvakrat je izšel celo Partizanski dnevnik. Vse to kronista opravičuje, da v pomanjkanju prostora opiše samo nekatere dogodke in vtise iz teh znamenitih septembrskih dni.

Sobota, 7. septembra. Pred dvema dnevo-
ma so iz 19 krajev (iz 16 primorskih, notranjskih in gorenjskih občin) krenile na pot partizanske kolone. To je 21 bataljonov nekdanjih brigad in odredov XXXI. divizije. Sestavljajo jih mladinci, ki našega osvobodilnega boja več ne pomnijo, z njimi pa so tudi veterani NOB, zlasti nekdanji komandanti, ki tudi danes stopajo na čelu. Na pohodu skozi mesta in vasi obujajo partizanske spomine, življajo se v prave partizanske boje, prireajo mitinge. Spremljajo jih tudi letala... Njihov skupni cilj je Cerkno.

Na vseh poteh, ki vodijo v Cerkno, nas pozdravljajo slavaloki in dobrodošlice. Niti rahel dež ne more motiti prazničnega razpoloženja. Danes dopoldne so v Cerknem odprli razstavo o NOB. Prikazane slike in dokumenti nas začudijo: zastrmimo ob dejstvu, da je tako majhno ozemlje moglo zaživeti čisto svoje, imenitno organizirano življenje, in to le nekaj kilometrov od sovražnih postojank. Ves kraj je en sam muzej naše borbe: skoraj je ni hiše, na kateri ni vsaj ene table z oznako, katero poveljstvo ali partizanska ustanova je imela tu svoj sedež. V eni izmed sob v osnovni šoli razstavlja svoje partizanske motive Dore Klemenčič - Maj. Marsikatero razstavljenih del je nastalo prav na cerkljanskem osvobojenem ozemlju. Vse mestece pod gorami je, kot bi se nanovo rodilo. Hiše so lično obnovljene; povsod so zastave, cvetje, godba, ki nam oživlja spomine in nas praznično razgiba. Kamor pogledaš — vesela sproščenost, nemirno pričakovanje, srečanja starih znancev. Zastave svobodno plapolajo z oken, po zelenih pobočjih, na ponosnih vrhovih okrog Cerkna. Praznik je tudi v ljudeh...

Ob 11. uri so se v Cerknem zbrali člani idrijske občinske skupščine na slavnostno sejo. Udeležilo se je je tudi častno zastopstvo XXXI. divizije z narodnim herojem Stanetom Potočarjem-Lazarjem in Rudijem Hribnikom-Svarunom na čelu. Odborniki so sklenili, da bo občina Idrija slavila svoj praznik vsako leto 27. septembra v spomin na dan, ko je bila pred dvajsetimi leti v Cerknem ustanovljena 16. SNOB, ki si je izbrala ime priljubljenega junaka primorskega ljudstva Janka Premrla-Vojka. Po slavnostni seji so se člani skupščine, gostje in ostali napotili k novemu mostu in ga slovesno odprli, da bo služil svojemu namenu.

Popoldne je bilo na sporedu odkritje monumentalne grobnice in spomenika. Peterokraka grobnica, izdelana po načrtih Majde Prijon, je posvečena spominu 823 znanih in 176 neznanih borcev in žrtev. Na marmorni plošči so vklesana tudi imena 89 garibaldincev. Junaška partizanska mati Črnilogarjeva

iz Čekovnika je tu z bolečino prebrala imena svojih štirih padlih sinov ... Trije bratje Razpet iz Otaleža so prav tako padli za svobodo, ki je niso dočakali. Ob grobnici nam posvetilo pisatelja Bevka pove, da tu spiyo v bratskem objemu svoj zadnji sen borci, ki so izkrevavali v borbi za svobodo v grudah cerkljanskih bregov. Poleg grobnice je spomenik, delo Janeza Lenassija. Beli kamen, ki se svobodno dviga v višino, zgovorno in skladno izraža našo misel in namen. Ciril Zupanc je o Lenassiju upravičeno zapisal, da je »ustvaril močno sugestivno delo, ustvaril je kraj, kamor boš v duhu položil svoj dar tem žrtvam in se obenem spomnil, da so le-te žrtvovane za nekaj lepšega, za nekaj vzvišenejšega ...«

Grobnico in spomenik je odkril generalmajor Dušan Švara-Dule, nekdanji komandant Prešernove brigade. Velika množica ljudi — med njimi svojci padlih ter mnogi partizanski poveljniki in drugi predstavniki — je v največji tišini poslušala govornika. Častna straža, ki so jo sestavljali bivši borci, je predstavljala živo prisotnost našega osvobodilnega boja. Dušan Švara je v svojem občutenem govoru povedal, da grobnica in spomenik nista oddolžitev borcem za njihovo žrtvovanje, pač pa samo znak priznanja padlim, ki so postavili svetel vzgled prihodnjim rodovom. Besede, izgovorjene v tem velikem trenutku, so bile največja nagrada za prestano trpljenje, za stokrat izpričano ljubezen

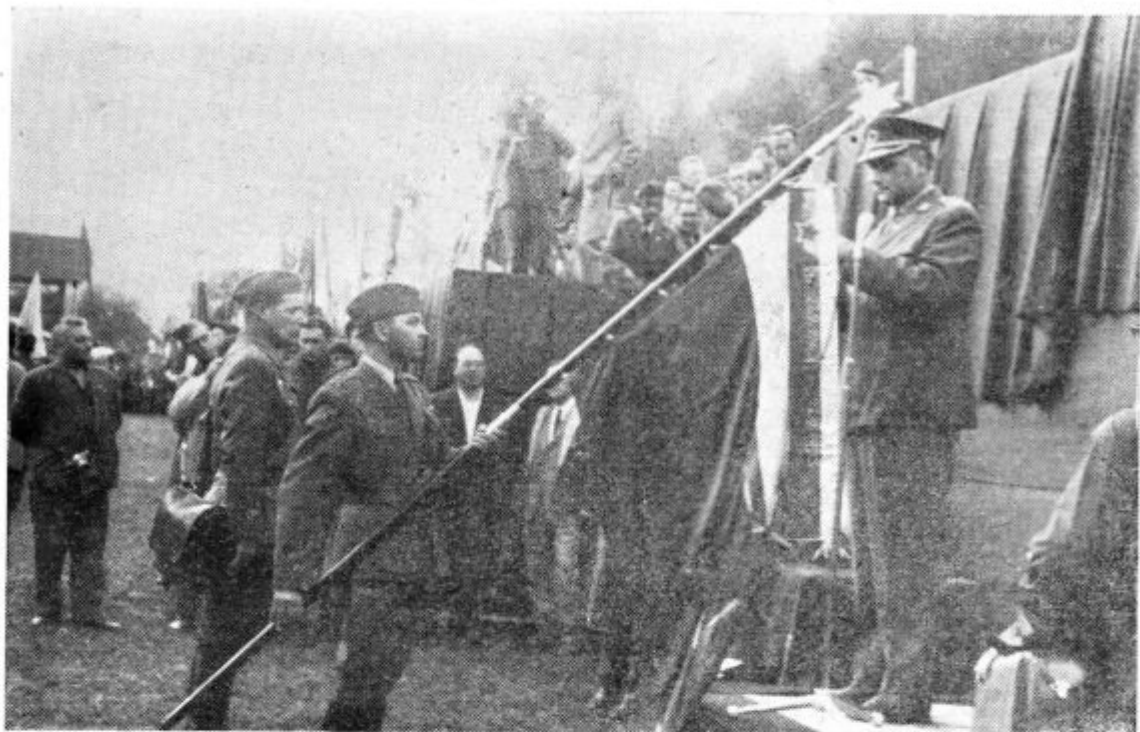
do svojega rodu in svobode. Pri svečanosti sta sodelovali rudarska godba in častna četa vojakov, domačinka Kati Rutar in član igralske skupine IX. korpusa Polde Dežman pa sta recitirala pesmi Sedeminštiridesetim in Talcem. Svečanost je bila tako pretresljiva in zbranost med prisotnimi tako popolna, da se je ob spominu na padle tovariše, ki niso dočakali prostih dni, marsikomu zasolžilo oko. Grobnica je bila kmalu tako rekoč zasuta z venci; bilo jih je nad sto. Svoj venec so poleg številnih delegacij naših brigad in organizacij prinesli tudi predstavniki Zveze partizanov tržaškega ozemlja in ANPI (Associazione nazionale partigiani italiani) iz Gorice in Vidma. Pravili so, da je pozno zvečer neka mati s svečo v roki nagibala vence in jih odstranjevala z vklesanih imen. Ko je končno našla ime svojega sina, se je ustavila z željo, da se v tej tihi uri pogovori z njim ...

Nastop igralske skupine IX. korpusa v soboto zvečer je poustvaril pristno vzdušje partizanskih mitingov. Večtisočglava množica je valovila po novem trgu, ki Cerknemu daje mestno lice. Od stojnic sem so dišale dobrote, na bližnjih vrhovih so po stari slovenski navadi goreli kresovi in grmeli možnarji. Pred veliko stavbo so postavljali zasilni oder (že prej pripravljeni oder je namreč lahko služil le za plesišče). Z gasilskega avtomobila so na improvizirano prizorišče usmerili žaromete. Oder je bil nekoliko majav: Joco je moral previdno izbrati stojišče. Spored je bil isti

Proslava v Cerknem

Foto: Iris, Idrija

Proslava v Cerknem

Foto: Iris, Idrija

kot pred dvajsetimi leti, le izvajalci so bili za dvajset let starejši. Kdor jih je poznal iz časov NOB, na njih ni videl spremembe, ker se je tudi sam prav toliko postaral. Nastopile so seveda sestre Kacinove, Polde Dežman je povedal svojega Drejčnika Andreja; manjkala nista niti »Mussolini in Hitler«. Kot nekoč so ganile resne točke, prav tako je z nekdanjim žarom užgal partizanski humor. Harmonika in pesem Kdo pa so ti mladi fantje je priklicala pretekle čase in marsikoga je zgrabilo neznano hrepenenje.

Gledalci so po večini poznali vse nastopajoče, zato je bil stik kar dvojen. Med pisano množico smo opazili tudi nekdanjega »primorskega predsednika« Franceta Bevka z ženo Davorino, Janka Rudolfa in druge.

Tudi v informacijski pisarni je bilo eno samo mravljišče. Ljudje so hiteli sem in tja, telefonirali, sporočali, oznanjali po zvočniku (včasih tudi v italijanščini za garibaldince). Tu so se dogajale ganljive stvari. Bivši partizan bi bil rad poklical svojega dobrega prijatelja. Nikakor se ni mogel spomniti njegovega imena, pred očmi pa so mu bile podobe iz bojev, ki sta jih skupaj bojevala. Če je hotel, da se bosta našla, je moral opisati neki skupni doživljaj. Da bi videli njuno radost, ko sta se končno dobila! Okrog ene ure ponoči so se v pisarni pojavili štirje motoristi iz stare Gorice — vsi stari partizani Abra-

hamovih let. Tovariša Kašca in Kovač sta jih kljub prenapolnjenosti Cerkna znala spraviti nekam pod streho.

*

Nedelja, 8. septembra. Brigade s hribov... Rudarska godba je spravila pokonci vse domačine in goste. Iz zvočnikov se slišijo navodila in pozdravi. Do devete ure se množice pomikajo na prireditveni prostor, na travnike in zelena pobočja pred vhodom v Cerkno. Sredi travnika ob cesti že čaka slavnostna tribuna. Veliki trenutek se je začel s prihodom partizanskih kolon. Ob zvokih koračnic so druga za drugo prihajale brigade in odredi XXXI. divizije, pa tudi delegacije brigad XXX. divizije ter italijanske in artilerijske brigade. Na čelu kolon so korakali nekdanji komandanti in preživeli borci s svojimi slavnimi bojnimi zastavami, za njimi pa mladeniči, vključeni v mladinske odrede. Ljudje so jih navdušeno pozdravljali in jim vzklikali. Starim borcem je igralo srce: gotovo so se spominjali nekdanjih pohodov od Nanosa do Blegoša in od dolenskih gričev do Benečije; spet so se navduševali ob spominih na izbojevanje zmage. Čudovit je bil pogled na dvajsettisočglavo množico, ki se je iz ozke dolinice širila navzgor po pobočjih. Samo postrojenih borcev in mladincev je bilo okrog 6000. Nekdanji komandant XXXI. di-

vizije generalpodpolkovnik Stane Potočar-Lazar je raportiral predsedniku skupščine SRS Ivanu Mačku-Matiji, ta pa je s partizanskim »Zdravo« začel zborovanje. Predsednik občinske skupščine Idrija Janez Dolenc je izrekel dobrodošlico vsem borcem in posebej pozdravil visoke predstavnike. Pozval je delegacije brigad, naj položijo vence na grobnico padlih.

Generalpodpolkovnik Rudi Hribernik-Svarun je nato z jasnim in krepkim glasom prebral ukaz predsednika republike maršala Tita o odlikovanju brigad. Odposlanec predsednika republike generalpodpolkovnik Stane Potočar-Lazar je pripel odlikovanja na bojne zastave Gradnikove, Prešernove, Gregorčičeve, Kosovelove, Vojkove, Italijanske tržaške (Triestina d'assalto), Bazoviške in Artilerijske brigade IX. korpusa.

Zbrani množici je spregovoril nekdanji komandant IX. korpusa narodni heroj Jože Borštnar-Nace. Najprej je čestital vsem k obletnici dogodkov, ki so povzdignili Cerkno na tako visoko mesto in ga ožarili s partizansko slavo. Ljudem je govoril naravnost v dušo: s preprostimi besedami je naslikal veličino in potrebo našega boja, njegove globoke korenine in osrečujoče posledice.

Prisotnost italijanskega odposlanstva pa je pripomogla k še večjemu in polnejšemu uspehu proslave, povzdignila jo je na mednarodno višino. V imenu italijanskih partizanov Furlanije in Julijske krajine se je s toplim govorom spomnil skupne borbe naših in italijanskih partizanov nekdanji garibaldinski komandant in današnji poslanec v rimskem parlamentu Mario Lizzero. Z garibaldinskim

simbolom — rdečo ruto — za vratom je ognjevitno povedal nekaj plemenitih misli. Ljudje so ga večinoma razumeli, zato so ga prekinjali z viharim ploskanjem.

Invalidski pevski zbor je zapel dve pesmi, zborovanje pa sta skupno zaključili rudarska iz Idrije in vojaška godba iz Postojne. Tisoči udeležencev so počasi odhajali z avtobusi in drugimi vozili, mnogo pa jih je še naprej ostalo v Cerknem. Tu so godbe še kar naprej igrale, partizanski invalidski pevski zbor je s svojimi ubranimi in občutenimi pesmimi požel neverjeten uspeh. Na »javki Partizanskega dnevnika« so ljudje kupovali partizanske knjige in pisali razglednice s spominskim žigom. Nekdanji borec Vojkove brigade, Ivan Minatti je podpisoval svojo najnovejšo pesniško zbirko. Predvsem pa je bil zdaj čas za prijetna srečanja.

Verneje kot more filmska kamera posneti in zabeležiti neko skupno doživetje in čustvovanje, to napravi naša prisotnost. Podrobnosti se sicer res zabrišejo, vendar pa nam spomin ohrani velika doživetja v vsej prvotni moči. Teh tudi sami včasih ne moremo premeriti: tako enkratna so in vseprešinjajoča, a njihova skrivnost in neizpovedljivost je prav v tem, da so vsem skupna in hkrati pri vsakomur drugačna, kakor so pač različne človeške usode. Narodnoosvobodilna borba ima najbrž povsod na svetu iste moralne korenine. Tako med Arabci v severni Afriki, ki se imenujejo »bratje«, tako med nami, ki smo si med našo NOB postali tovariši. In tovarštvo, skovano v snovanju o istih stvareh, prekaljeno v boju ob neprestani nevarnosti, je presunljivo. Tudi zaradi tega je imela cerkljanska proslava svoj globoki smisel.

Srečko Logar:

Leto odkritja idrijskega rudnika

Dejstvo je, da še danes ne poznamo točne letnice odkritja idrijskega rudnika, pa ne zato, ker ne bi imeli na razpolago dovolj zgodovinskih virov, pač pa zato, ker jih imamo preveč. Na žalost pa postavljajo vsi ti viri popolnoma različne letnice — od najstarejše 1407 do najmlajše 1497. Odveč bi bilo, če bi na tem mestu znova našteval vse te virov, saj jih je že Karel Bezeg omenil v prvem letniku

našega tromesečnika, dopolnil pa jih je še Ivan Mohorič v svoji »Zgodovini idrijskega rudnika« leta 1960.

Mnogo zgodovinarjev se je že lotilo ugotovitve točne letnice, eden zadnjih je bil Janko Trošt, ki je leta 1954 dobil od idrijskega rudnika nalogo, da bi to zadevo spravil na čisto in je nato napisal obširno poročilo. Gotovo je, da se počasi približujemo častitljivi 500-letnici našega rudnika, pa še danes ne vemo, pri čem smo.

Oglejmo si torej tiste letnice, ki prihajajo v poštev.

Najstarejšo letnico postavlja nekdanji rudniški zdravnik Baltazar Hacquet, češ da je Idrija že leta 1407 poslala na Nizozemsko 300 stotov živega srebra. Tu bi prišlo v poštev samo samorodno živo srebro, ki ga od časa

do časa še danes najdemo v manjših količinah tudi na površju, od česar pa moramo seveda odšteti vse najdbe v tistih krajih, kjer so žgali cinobarit in mnogo dragocene tekočine pogubili. Vendar se nam zdi nemogoče, da bi bili v preteklosti našli tolikšno količino. Nikakor pa si tudi ne moremo razložiti skoraj stoletne prekinitve iskanja nadaljnjih količin, pa četudi upoštevamo turške vpade v naše kraje, ki so sicer zavrli marsikatero dejavnost, nikakor pa ne bi mogli zaustaviti iskanja živega srebra v tej samotni in težko dostopni dolini. Hacquetova letnica se nam torej ne zdi utemeljena.

Jezuitski pater Bavčer je postavil v svoji rokopisni zgodovini letnico 1490, ki jo je nato povzel tudi Hitzinger v svoji zgodovini o Idriji. Ni pa razvidno, da bi bil letnico naslonil na kak originalni akt. To letnico je povzel tudi Ivan Mohorič v svoji zgodovini o idrijskem rudniku, ki navaja na strani 21 naslednje: »Za prva tri leta ni arhivskih listin o razmerah pri idrijskem rudišču. Po listinah, ki so bile odkrite leta 1887 v benečanskem arhivu, in po rokopisu jezuitskega patra dr. Bavčerja spada odkritje v leto 1490. Po vsestranskem raziskavanju starih virov je ta ugotovitev danes nesporna.« Žal pisec ne navaja teh virov. Tudi rudnik se je odločil za to letnico in jo vnesel v svoj zaščitni pečat. Ker navaja to letnico tudi več drugih piscev, bi torej kazalo, da se vsaj za sedaj odločimo zanj kot najbolj verjetno.

Janko Trošt se je v svojem poročilu odločil za letnico 1493. Odločitev je naslonil na prvo originalno listino v beneškem arhivu, ki pravi, da je Svet desetorice v Benetkah dne 25. novembra 1493 dovolil trem nemškim rudarjem Henriku Darfu, Albertu Ackerju in Cazunderju (Kaz-Anderle), ki so našli ležišče živega srebra na ozemlju tolminskega gospodstva, da ga izkoriščajo in da imajo poleg teh pravic tudi olajšavo za promet po benečanskem ozemlju za dobo petih let pod pogojem, da vse živo srebro oddajo v Benetkah. Listina je torej jasna in verodostojna, vprašanje pa je, če je res prva. Dopušča nam tudi možnost, da so na idrijskem ozemlju našli in iskali živo srebro že prej. V letu 1493 imamo torej fiksiran datum od oblasti potrjenega rudarjenja.

Najstarejši tiskani vir, ki govori o idrijskem rudniku, je zajetno delo Athanazija Kircherja »De mundus subterraneus« iz leta 1665, ki jo hrani tudi naš Mestni muzej in ki v IX. knjigi na strani 152 piše o živem srebru in o njegovem pridobivanju v Idriji. Naslanja se v glavnem na poročila patra Sig-munda Sisserusa za londonsko akademijo, ki pa na žalost ne navaja nikake točne letnice.

Glede letnice 1497 je najodločnejši naš stari zgodovinar Valvazor, ki jo nekako približa kar dvakrat, nato pa jo še z besedami izpiše v pesniški obliki v prvi knjigi prve izdaje svojega znanega dela na strani 397. Sicer se pa tudi on sklicuje na oba najstarejša poročevalca o Idriji, na dr. Browna in patra Sisserusa. Na tem mestu imamo tudi najstarejšo sliko Idrije, ki je sicer po svoje zelo izravnana, vendar zelo dragocena. Tu je tudi prvič podrobneje opisana pravljica o našem škafarju, ki je odkril živo srebro. Znano je, da je Valvazor zapisal mnogo po ljudskem izročilu in da v letnicah ni posebno trden, da je vse prelahkoverno verjel raznim pravljicam, zato ni prav nič čudno, da je v svoji knjigi tudi znanstveno obrazložil pojav podzemnih škratov (perkmandlcev) v našem rudniku, o katerih je bilo še pred kratkim mnogo resnega govora.

Ker imamo listine iz časov pred Valvazorjevim datumom, leta 1497 nikakor ne moremo upoštevati.

Tu je sedaj še ustno izročilo o škafarju, ki je bilo zapisano skoraj 200 let pozneje. Pri vseh zgodovinskih pripovedkah se je ugotovilo, da slonijo na nekem resničnem dogodku, čeprav je bila vsebina pozneje med pripovedovanjem popačena. Prav gotovo je, da si je Valvazor ni enostavno izmislil, pač pa jo je napisal na osnovi ustnega izročila. Jedro bo torej resnično.

Mohorič prav tako navaja v svoji knjigi na strani 21: »Glede najditelja srebra, ki ga listine pozneje ne omenjajo, obstajata dve verziji. Po eni so mu odkupili njegov delež in se je kasneje nastanil na Marofu. Po drugi verziji pa je sodeloval pri kopanju in je pozneje prodal svoje deleže rudarski družbi.« Vsekakor je bolj verjetna druga verzija, ker si ne moremo predstavljati, da bi se bil najditelj kar takoj umaknil s pozorišča. To pa je verjetno napravil pozneje, ker je bilo iskanje rude precej časa brezuspešno. V tem primeru bi moralo biti njegovo ime med tistimi, ki jim je leta 1493 Svet desetorice izdal dovoljenje za rudarjenje. Cazunder je iz Grebinja na Koroškem. Treba bi bilo torej ugotoviti, od kod sta Darf in Acker. Verjetno je, da sta bila tudi ta dva s Koroškega, ker pravi listina, da je bilo izdano dovoljenje trem nemškim rudarjem. Bolj verjetno je seveda, da se je brezimni škafar držal v ozadju, posebno če ni imel urejenih razmer do takratnih oblasti, kar bi nam tudi pojasnilo, zakaj je njegovo ime šlo tako hitro v pozabo. Vsekakor so viri v Benetkah in Čedadu še premalo raziskani, da bi smeli sklepati kaj gotovega. Ker navaja omenjena listina kot prve nemške rudarje, je prav gotovo, da najdba živega srebra ni mogla dolgo ostati prikrita

v beneških in tolminskih krogih in da so se ljudje tudi iz teh krajev podvzivali in šli iskat sreče v dolino ob Idriji, o čemer govorijo tudi čedadski dokumenti, ki pa se morajo nanašati na čas po letu 1493. Ozemlje je spadalo pod benečansko oblast in v borbi, ki je kmalu nato sledila, so imeli Italijani dovolj razlogov, da so si začeli prilaščati primat nad rudiščem. Vsaj tako si lahko razložimo intervencijo italijanske družbe Formentini s tolminske strani in vse spore, katerim je napravil konec Erik Brunsviški dne 22. junija leta 1509, ko je dobil nalogo od avstrijskega cesarja, da zasede Idrijo. Gotovo je tudi, da so ravno homatije med avstrijskimi in beneškimi interesi na idrijski rudnik prinesle vso zmedo v poročila prvih piscev o rudniku.

Če hočemo danes logično povezati vse dogodke o začetku rudnika na osnovi sedanjih virov, bi sklepali naslednje:

Neimenovani kmet samotar je spomladi leta 1490 želel namočiti škaf pod lesenim koritcem v potoku, kjer danes stoji cerkvica svete Trojice. Ko je hotel zjutraj škaf dvigniti, je zagledal v njem tekočo kovino, ki se je močno svetila. Snovi ni poznal, vendar je zaradi bleska vzbudila njegovo pozornost in zaslutil je, da bi utegnila biti to neka dragoceno. Odsesel jo je k zlatarju v Škofjo Loko, ki je hitro ugotovil, da je tekočina dragoceno živo srebro. Škafar je bil ravno toliko prebrisan, da zlatarju ni hotel izdati skrivnosti oziroma kraja, kjer je našel tekočino. Vest ni mogla ostati tajna niti v Škofji Loki, zato ni nič čudnega, če se mu je ob povratku

med potjo pridružil najemniški vojak Cazunder ali Kacijanar, ki je z veliko zgovornostjo izvlekel iz njega skrivnost.

Cazunder je zbral nekaj ljudi, ki so začeli iskati živo srebro skupaj s škafarjem, vendar mnogo niso mogli najti, ker pod Kobalovimi planinami ni mogla ležati neka večja žila. Vedeti so morali, da je nekje pod zemljo živosrebrna ruda-cinobarit, ki bi jim šele zagotovila donosno rudarjenje. Med takim iskanjem in pripravami je poteklo nekaj manj kakor tri leta, ko so se morali odločiti, da svoje delo legalizirajo, oziroma da si pridobijo rudosledstvene pravice pri takratnih oblastnikih, to je v Benetkah. To je bilo toliko bolj nujno, ker je novica prav gotovo že prodrla tudi v beneške in tolminske kraje, od koder so začeli prihajati še drugi iskalci dragocene kovine. Prvi nemški družbi je svet deseterice v Benetkah izdal 25. novembra 1493 rudosledstveno pravico. Nemški družbi je kmalu sledila italijanska, vsi pa so iskali rudišče na napačni strani, to je tamkaj, kjer je živo srebro našel škafar. Glavno rudišče pa je prav na nasprotnem bregu, kjer je kopala pozneje Kuttlerjeva družba, ki je nalletela na rudo 22. junija 1500, na dan sv. Ahacija, kar nam kaže tudi letnica 1500 na današnjem Antonijevem rovu, ki pa, mimogrede povedano, tudi ni originalna in je morala biti vklesana pozneje.

Današnja mlajša generacija bo prav gotovo še doživela 500-letnico našega rudnika, starejša generacija pa bo tedaj že v miru počivala pod Skrnikom.

Rafael Podobnik — Jože Čar:

Jamarski problemi na Cerkljanskem

Cerkljansko hribovje, posuto z gozdovi in številnimi grapami, med katerimi si iščejo prostor senožeti in njive, ne daje slutiti, da skriva v svojih nedrjih kraške pojave. Pa vendar je tu nekaj naših najlepših podzemeljskih objektov. S svojo edinstvenostjo nas skupaj z ostalim predalpskim ozemljem naše komunne navajajo k temu, da bi najraje uvedli nov pojem — idrijski kras. Prav to, da so nastali v kameninsko zelo razgibanem svetu, v redkih krpah propustnih kamenin je povzročilo njihovo nenavadnost. Tu odpadajo običajna merila. Nekje na Črnovrški planoti se ti lahko zgodi, da boš zapovrstjo

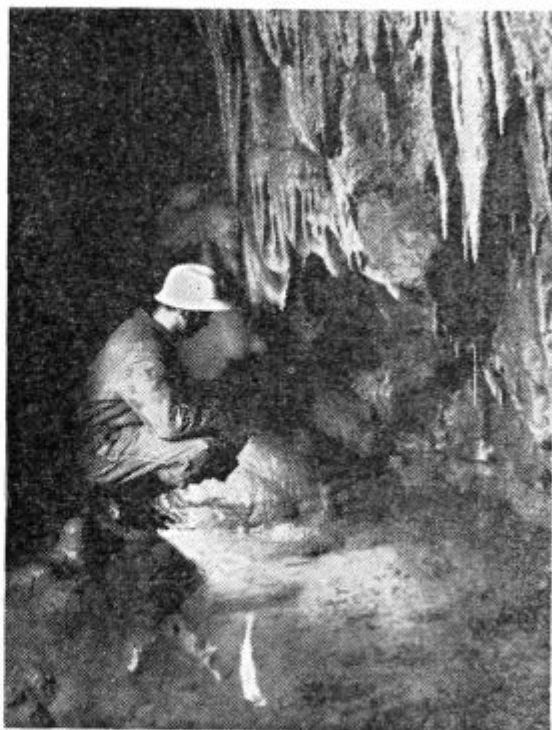
zmeril deset brezen in se bodo med seboj razlikovala le po globini. Tu na Cerkljanskem pa je vsak objekt zanimivost zase. Klasični pogoji, pri katerih dobimo kraške pojave, so se združili z novimi v najrazličnejše kombinacije. Objektov je sicer sorazmerno malo, predstavljajo pa še nešteto nerazrešenih ugank. Zato ni čudno, da se je začel zanje zanimati naš jamarski klub v Idriji. Poleg delno raziskanih smo odkrili precej novih. V naslednjih letih jih nameravamo sistematsko raziskati in si o njih ustvariti zaključno sliko.

O Ravenski jami (kat. št. 1547) smo že precej pisali. Ima nenavadno lokalizacijo. Leži skoraj sredi idilične planinske vasi, ki je dostopna tudi z avtomobilom. Lepota pokrajine preseneti vsakega obiskovalca. Oko, navajeno grap, začudeno ostrmi, od kod se je prav tu na vrhu vzela ravnica, na kateri se med venci sadnega drevja belijo hiše. Okna

so polna rož, ki so v planinskem zraku, ki ne pozna prahu, nenavadno sveže. Lepo urejene hiše in njihova okolica se s čudovito ubranostjo spajajo s pokrajino v mično podobo. Človek se nehote spomni Prešernove: »O, Vrba, ...« Ni čudno, da so mnogi proglasili Ravne za najlepšo vas. V novejšem času je tu tudi planinsko zavetišče.

Jama je zaklenjena, ker je plačala že dovolj velik davek nekultiviranim obiskovalcem. Zaprl jo je Mestni muzej Idrija, kjer je tudi ključ. Naš klub jamo redno opazuje. Ponekod obstajajo možnosti, da bi prodrli v nove prostore. Toda to ni glavno vprašanje. Čeprav je jama prehojena in zmerjena podolgem in počez, še danes ne moremo zadovoljivo odgovoriti na vprašanje, zakaj in kako je nastajal oziroma nastaja v jami aragonit. Na to kompleksno vprašanje bodo lahko odgovorila le načrtna večletna opazovanja in merjenja, pri katerih bi sodelovali ustrezni strokovnjaki. Jama je nastala v ozkem pasu triadnega apnenca, okrog in okrog pa leže nepropustne kamenine in tik pod vasjo celo tufi. Verjetno prav kameninsko pisana okolica vpliva s tem, da dodaja vodi nekatere redkejšje prvine, da nastaja v jami aragonit. To bi bilo seveda treba proučiti z natančnimi kemičnimi preiskavami. Prav tako bo potrebno proučiti tektoniko in hidrološke pogoje v bližnji okolici in ugotoviti, kako so vplivali na nastanek kompliciranega sistema rovov. Verjetno se bomo teh raziskav lotili že letos. Poleg izmerjene Partizanske luknje na Kovku smo odkrili tudi brezno na Kamnolomskemu robu, ki spada pod isti kompleks in ga bo za osvetlitev problema potrebno raziskati.

Drug zanimiv predel je okrog Lajš in Bevkovega vrha, kjer so raztresene hišice Cerkljanskega vrha. Kakih 100 m pod kmetijo Zakrog leži v grapi zagonetna Zaganjalka. Izpod skale priteče močan studenec, katerega vodno stanje zaporedno narašča in upada. Baje imamo v Sloveniji samo tri podobne pojave in čudno je, da je Zaganjalka tako malo znana. Še med Cerkljani težko dobiš kakega, ki bi kaj vedel o njej. Obisk Zaganjalke predstavlja lep izlet. Iz Cerkna jo preko Brda, južnega grebena Lajš in mimo Lojzeta na Lajšah dosežemo v dobri uri. Domačini pripisujejo vodi malone zdravilne lastnosti. Uvrščajo jo med lačne vode, ki jih lahko brez škode pijemo tudi na mastno hrano. Zaganjanje časovno ni popolnoma pravilno. Vendar se ob običajnem vodnem stanju čas menjavanja suče med sedmimi in osmimi minutami. Prav tako minimumi in maksimumi niso vedno enaki. Če dalj časa opazuješ, boš velikokrat opazil serijo višjih maksimumov

Ravenska jama — jezerce

Foto: Podobnik

z manjšimi vmesnimi padci vodnega stanja in obratno. Še večje nepravilnosti pa opazimo v suši, ko je obisk Zaganjalke najbolj zanimiv. Takrat postane prava paša za oči in zaposli še tako bujno domišljijo. Čas med zagoni se močno skrajša in je zelo nepravilen. Med serijo večjih minimumov lahko voda popolnoma prestane teči. Potem nenadoma zopet priteče. Vmes lahko slišimo pihanje in grgljanje, da ponoči lahko mimoidočega postane strah.

O delovanju Zaganjalke imamo že nekaj domnev, ki pa jih bo potrebno potrditi z modelčki. Poleg Zaganjalke vzbuja na tem področju največ govoric obokano brezno poleg Lojzeta na Lajšah. Okrog 50 m od hiše leži kotanja, ki je obdana z leskami: V okolici so po končani košnji pasli živino. Po izročilu je nekoč v jamo padla pastirica in so brezno obokali s hrastovimi tramovi. Brezno bi zaradi svoje lege lahko imelo precejšnjo globino, vendar je to odvisno od kamenin, v katerih je nastalo. Ko bomo raziskovali to področje, si bomo ogledali tudi objekt Breznovka (Brezdnovka) v vasi Podpleče.

Ker ves čas hodimo pod okriljem Porezna, pogledjmo, kaj skriva v svoji notranjosti. Ne bomo se ustavljali pri njegovih lepotah, zanimivem razgledu in čudovitem planinskem cvetju, ki mu je krona kraljica gora. Spustimo se v grape, ki se z zakojške strani zaje-

dajo v njegovo telo med Otavnikom in Durnikom. Tu je svet Bevkovih »Ljudi pod Osojnikom«. V grapah je pet kmetij, od teh ena spada pod Hudajužno, ostale pa pod Zakojco in s tem v našo komuno. Do njih vodi ena sama steza, po kateri ne prerineš niti samokolnice. Pozimi so redno dva meseca odrezani od sveta. Vse najnujnejše pridelajo doma. V grapi imajo mline, žage in majhne električne centrale. Pokrajina je divja, toda zelo lepa, polna brez in macesnov. Tu je zanimiv objekt Podcajnevo okno (kat. št. 122). Jama leži 50 m nad Obidovo žago v pobočju Otavnika. Od nje vodi 700 m dolg vodovod iz lesenih cevi h kmetiji v grapi. Jama je nastala v celoti v zelo močni tektonski razpoki, ki jo lahko zasledujemo tudi v pobočju na drugi strani grape. Zanimiva je predvsem zato, ker nam nudi zelo dober profil skozi kamenine, v katerih je razpoka nastala. Litološko se kamenine v jami zelo hitro menjavajo. V začetnem delu poteka skozi svetle apnenice, nato pa skozi skoraj vodoravne plasti skrilavih kamenin in pravih skrilavcev, ki so svetli ali pa celo zeleni in rdeči. V zadnjem delu je rov lepo zasigan, da kameninske podlage ni videti. Po morfoloških posebnostih rova sodeč, pa poteka tudi tu po nepropustnih kameninah, le da leže neke več dobrotopni apnenci. Voda, ki pride od zgoraj z apnencem že zelo zasičena, ga tu ponovno odlaga v obliki zanimivih kapniških tvorb. Siga vsebuje nekatere elemente, ki jo barvajo zeleno. Jama je zelo ozka, ponekod pol metra. Iz sten močno izstopajo plasti odpornejših kamenin, ki jim voda nikakor ne more do živega. To daje jami poseben videz. V nobeni jami nimaš tako

živega občutka, kakšne mase kamenine se zgrinjajo za tabo, ko prodiraš v notranjost. Do sedaj smo prodrli do težko prehodnega tolmunčka, ki je kakih sto metrov v hribu. Na dveh mestih sta slapova, ki ju zaradi ozke jame lahko kaminsko preplezamo. Za nadaljnje prodiranje bo potrebna boljša oprema. Jama je ostala še nerazrešena skrivnost.

V območju Porezna je še en objekt, ki sicer ne spada na ozemlje naše komune. Obeta zanimivosti in ga bomo raziskali ob prvi priložnosti. Okrog 200 m od Brdarja v vasi Porezen leži jama. Dno pokriva zemlja, tako da si je potrebno na nekaterih mestih s kopanjem utirati pot. Poleg teh dveh je baje tu še nekaj manjših objektov.

Ko že govorimo o kraških pojavih na Cerkljanskem, ne smemo pozabiti na sotesko Pasice, v kateri leži partizanska bolnica Franja. Predstavlja tipično kraško erozijsko sotesko. Leži med Malim in Velikim Njivcem, ki kažeta izrazite kraške pojave. Znano je, da so bili obrambni bunkerji bolnice v naravnih votlinah. Poleg tega se dviga v bližini hrib Drnovo, ki ga sestavljajo dobrotopni, toda malo raziskani triadni drnovski apnenci. Torej nas že geološki pogoji silijo, da bomo morali tudi ta teren natančneje raziskati.

S tem smo na kratko predstavili kraške pojave na Cerkljanskem. Čaka nas še mnogo zanimivega dela, preden bomo lahko rekli zaključno besedo. Poleg kraških pojavov nas na vsakem koraku navdušuje lepa природа. Večkrat si mislimo: škoda, da z nami ni še več ljubiteljev prirode, ki jim tako ostajajo skrite lepote naše ožje domovine.

Ivan Bizjak:

Nekaj temeljnih izhodišč za nadaljnji razvoj šolstva

Pred dvema oziroma tremi leti je bila izvršena reorganizacija šolske mreže, z njo se je vključilo najvišje možno število učencev v izobraževanje na popolnih osnovnih šolah v Idriji, Spodnji Idriji, Cerknem in Črnem vrhu. Tako je ostalo po hribovskih vaseh le še 13 nižeorganiziranih osnovnih šol, ki jih obiskuje 14,8 % vseh učencev. Ti učenci imajo še vedno pouk po skrčenem predmetniku in

učnem načrtu, tu še vedno ne poučujejo tujeje jezika. Občinska skupščina bo morala storiti vse, da se bodo vsi naši učenci šolali pod enakimi pogoji, zakaj šele tedaj bomo lahko govorili o enotnem in enakem obveznem šolanju.

Na vseh vzgojno-izobraževalnih ustanovah je bilo v preteklem šolskem letu zaposlenih 144 učnih oseb, od tega 35 moških (24,48 %) in 109 žensk (77,12 %). Glede na sistemizacijo delovnih mest je učiteljskega kadra dovolj, primanjkuje pa predmetnih učiteljev za pouk v višjih razredih osnovne šole. Posamezni učitelji se preusmerjajo zaradi potreb v predmetni pouk in izpopolnjujejo svoje znanje z izrednim študijem. V prihodnje bo treba poskrbeti, da si vsi učitelji, ki poučujejo predmetno, čimprej izpopolnijo znanje in pridobe ustrezno kvalifikacijo.

V šolskem letu 1962/63 je še poslednji osmi razred dobil nov učni načrt in tako je bila v samem programu izvedena korenita reforma. Šola se je vsaj delno približala zahtevam življenja naše družbene skupnosti. Storjen je bil prvi in najosnovnejši korak v reformi osnovne šole, zato pogledimo, do kod smo prišli pri izvajanju novega učnega načrta in zakaj ga šole še ne morejo v celoti realizirati.

Poudariti moramo, da so šole z navdušenjem sprejele reformne misli, vprašanje pa je, če so bile dane možnosti dovolj ugodne, če smo doslej dovolj storili, da bi pouk v osnovni šoli tudi resnično reformirali.

Pri razmišljanju o uspehih naših šol, predvsem pa pri načrtnem delu v njih, nam mora biti vselej pred očmi cilj, ki ga hočemo doseči. Ta pa je — v kratkih besedah povedano: vsestransko razvita socialistična osebnost, ki jo šola in dom oblikujeta z umskim, moralnim, telesnim, estetskim in politehničnim vzgajanjem. Koliko se temu cilju v vsakodnevni praksi približujemo, nam pove že bežen pogled v katerokoli izmed naših šol. Pouk nam kaj kmalu pokaže razdelitev učnih predmetov v dve večji skupini in sicer:

prva — predmeti, ki že dolgo sodijo k osnovni izobrazbi in je za sodobno posredovanje njih vsebine potrebna le opremljena učilnica, usposobljen učitelj in nekaj sodobnih učnih sredstev (n. pr.: diaporojektor in ustrezni filmi, episkop, radijski sprejemnik, magnetofon itd.);

druga — popolnoma nova ali samo posodobljena predmetna področja (gospodinjstvo, tehnični pouk, fizika, kemija, biologija ipd.), ki so prodrla v osnovno šolo vzporedno z naglim razvojem znanosti in tehnike in zaradi vsesplošnega napredka vsekakor sodijo k osnovni izobrazbi. Na poučevanje te skupine predmetov naše šole niso pripravljene in se predvsem zaradi materialnih ovir (a ponekod tudi zaradi neprimerne kadrovske zasedbe) ne morejo kar čez noč pripraviti. Tu je pomanjkanje sodobnih učnih pripomočkov tako občutno, da dokončne reforme tega pouka ne morejo šole same (brez posebne pomoči) planirati niti v bližnji prihodnosti, zakaj ustreznih kabinetov fizike, kemije in biologije ni in jih, če bodo šolam naraščale samo potrebe, ne pa vzporedno tudi finančna sredstva — še dolgo dolgo ne bo.

Pri tej delitvi smo mislili v glavnem na popolne osnovne šole.

Reformirani pouk v Zakojci ali Kanjem dolu, v Ledinah ali na Vojskem pa je seveda problem zase in ga bo treba rešiti po skoraj popolnoma drugačni poti; na teh in podobnih

šolah bi bilo iluzija govoriti o kabinetih in dragih sodobnih učnih sredstvih, vendar pa bomo morali prej ali slej nuditi vsem našim učencem enako osnovno izobrazbo, ki si jo bodo lahko pridobili pod enakimi pogoji.

Da bi čimprej dosegli uveljavitev in uresničitev vseh učnih načel, je bilo potrebno spremeniti, dopolniti in uvajati v delo v razredu nove oblike in metode vzgajanja in posredovanja učne snovi. Pri uvajanju novih metod in oblik dela je morala pedagoška služba upoštevati konkretne subjektivne in objektivne težave ter določila ZOŠ, ki pravi, da je učitelj pri delu v razredu samostojen in da si tudi samostojno izbira metode in oblike dela, s katerimi upa doseči najboljše učne in vzgojne uspehe.

Sodoben način posredovanja učne snovi je zlasti utrdilo široko uvajanje avdiovizualnih sredstev; tako se uresničujejo zahteve nazornosti, življenjske bližine pouka in aktivnosti. Poleg individualnega in frontalnega pouka se je tu pa tam uvajala tudi oblika skupinskega pouka, ki pa so jo v zadnjem letu že skoraj vsi opustili.

Z izvajanjem reforme v osnovni šoli in sprejetjem Zakona o osnovni šoli so bile uvedene korenite spremembe. Med temeljne spremembe sodi tudi ocenjevanje učenčevega znanja in njegovo napredovanje v višji razred.

Še pred nedavnim smo ocenjevali znanje le na podlagi razgovora in pisмениh nalog; ta oblika ocenjevanja je več ali manj subjektivna, ker je težko doseči enotnost kriterijev ocenjevanja. Poenotenju kriterijev ocenjevanja med posameznimi učitelji in tudi med šolami je bila zadnji dve leti posvečena posebna skrb. Šlo je namreč za to, da bi na primer ocena odlično zaznamovala na vseh šolah enako količino in uporabnost učenčevega znanja. Tu so učiteljski zbori in aktivni učiteljevi nedvomno dosegli velik napredek; danes se vsakdo zaveda napak, ki jih lahko zagreši pri ocenjevanju znanja in zato je tudi napak subjektivnega značaja iz dneva v dan manj. Popolnoma razumljivo pa je, da je samo tako ocenjevanje še vedno podvrženo mnogim subjektivnim vplivom. Zato smo, da bi čimprej lahko objektivneje ocenjevali znanje, začeli tudi na tem področju uvajati razveseljive novosti; zadnji šolski leti smo na vseh popolnih osnovnih šolah testirali znanja iz matematike in slovenskega jezika, nekaj razrednih testov znanja pa so izdelali naši učitelji sami. S tem se je pričelo uvajati v osnovne šole eno izmed objektivnih meril ocenjevanja znanja in upati je, da se bo že v nekaj letih ta oblika dokončno uveljavila.

Zakon o osnovni šoli je prinesel spremembo tudi glede napredovanja v višji razred,

dopušča namreč napredovanje z negativno oceno tistim učencem, ki zaradi objektivnih razlogov niso mogli doseči v šolskem letu zadovoljivega znanja, a imajo kljub temu dovolj dispozicij in si z dopolnilnim poukom lahko pridobe tudi dovolj predznanja, da ni v naslednjem letu preveč otežkočeno njihovo nadaljnje izobraževanje in osebni razvoj. Problematiko takega napredovanja bomo podrobneje prikazali ob učnem uspehu.

Ob zaključku šolskega leta 1962/63 je učni uspeh za 4,35 % slabši od uspeha v preteklem šolskem letu. Posebno občutno je poslabšanje uspeha pri slovenskem jeziku. Na nekaterih šolah se je občutno znižalo število napredujočih brez negativne ocene; v občini je ta uspeh za 3,11 % nižji od lanskega. Tudi odstotek učencev, ki napredujejo z negativnimi ocenami, se je znižal za 1,23 %.

Zaradi boljšega pregleda učnega uspeha navajamo tabelo:

Šolsko leto	Napredujejo				
	Brez neg. ocene %	Z negat. oceno %	Skupaj %	Niso izdel. %	Neoc. %
1961/62	78,77	9,5	88,28	10,87	0,55
1962/63	75,66	8,27	83,93	15,68	0,38

Učiteljski zbori utemeljujejo znižanje uspeha s strožimi kriteriji ocenjevanja, ki so si jih izoblikovali zaradi premajhne resnosti učencev do dela, premajhne delovne privajenosti (kljub opozarjanju na roditeljskih sestankih), premajhne skrbi večine staršev za šolo.

Ta ukrep je bil potreben tudi zato, da bi zajezili vsesplošno napredovanje učencev z negativno oceno, ki je bilo pretekla leta zlasti v IV., V., VI. in VII. razredu občutno previsoko, saj je napredovala z negativno oceno v nekaterih od teh razredov četrтина vseh učencev.

To nam dokazuje, da mnogim učiteljem — pa tudi prizadetim staršem še vedno ni jasno, da kljub ugodnostim, ki jih daje zakon, še vedno odloča o napredovanju učenca le učitelj in učiteljski zbor.

Pri dosedanjem obravnavanju problematike izvajanja reforme v osnovnih šolah nismo navedli močnega zaviralnega činitelja pri rednem delu v razredu, ki ga predstavljajo učenci z duševnimi in telesnimi motnjami v razvoju; prisotnost takega (pa četudi samo enega) učenca v razredu tako obremenjuje učiteljevo delo in moti pozornost ostalih učencev, da so bili velikokrat prav zaradi tega (zlasti na nižjeorganiziranih šolah) uspehi dela mnogo nižji.

Po preselitvi v nove prostore je posebna osnovna šola v Idriji sprejela take učence tudi iz okoliških vasi. V preteklem šolskem letu je obiskovalo to šolo 32 učencev in so ob zaključku šolskega leta vsi napredovali v višji razred. Ako bi ti učenci ostali v osnovnih šolah, ne bi skoraj gotovo nihče izmed njih napredoval, zaradi motnje pri rednem delu pa bi bili tudi v teh razredih gotovo nižji uspehi. Najvažnejše pa je, da učenci, usmerjeni v posebno osnovno šolo redno napredujejo in med svojimi vrstniki nimajo občutka manjvrednosti, sošolci jih ne zaničujejo ter uživajo posebno skrb in naklonjenost učitelja in družbe.

Ob zaključku šolskega leta 1962/63 je bila ukinjena vajenska šola v Idriji, elektrogospodarski šolski center pa se je iz Cerčna preselil v Novo Gorico. Tako je ostala v občini le še gimnazija z oddelkom ekonomske srednje šole.

V zadnjih letih se je pripravljala tudi reforma pouka na gimnazijah; prav zadnje šolsko leto je delovni kolektiv pokazal izredno prizadevnost in zato tudi dosegel omembe vreden uspeh: Gimnazija Jurija Vege v Idriji je bila verificirana. Profesorski zbor in vodstvo šole sta pravočasno izpolnila vse minimalne pogoje za nadaljnje delo gimnazije. Izdelali so podrobne učne programe, uvedli proizvodno delo in v tekočem šolskem letu imajo tudi dovolj ustreznega učnega kadra. (Učni uspeh je bil sicer nizek, 58,68 %, najnižji v prvih razredih, najvišji pa v ekonomskih oddelkih.) Kljub temu, da je bila naša gimnazija med prvimi v Sloveniji verificirana, ima pred seboj še mnogo potreb in ji bo potrebna stalna materialna pomoč družbene skupnosti, ako bo hotela vzporedno z gimnazijami v razvitejših krajih uvajati v učno-vzgojni proces sodobna učna sredstva, metode in oblike dela.

To so v grobih obrisih nakazani temelji, na katerih naj bi šole pripravljale 7-letni načrt svojega dela. Ko bodo samoupravni organi in organi družbenega upravljanja razpravljali o teh načrtih, naj bi imeli vselej pred očmi zgoraj omenjeni cilj naše vzgoje in izobraževanja, cilj, ki ga vzgojiteljem narekuje in postavlja v ospredje naša nova ustava, ki na sleherni strani govori o človeku, o vrednosti in ceni njegovega dela, o odnosih med ljudmi, o odnosih posameznika do družbe in o odnosih naše družbe do tega (z veliko začetnico pisanega) ČLOVEKA.

Ob zaključku moramo poudariti, da ni niti najmanj lahko oblikovati tega človeka, da zahteva uporaba novih oblik, metod in sodob-

nih učnih sredstev pri pouku od učitelja veliko več časa, prizadevnosti in tudi znanja in je zato treba tako delo primerno stimulirati in uspehe dela zadostno nagraditi.

Če bodo dali organi samoupravljanja na naših šolah takemu delu vse priznanje, bo kaj kmalu prodrli sodoben pouk v vse naše učil-

nice, bo učiteljeva največja želja stalno izpolnjevati svoje delo, bomo lahko kmalu zabeležili tudi boljše vzgojne in učne uspehe. Prav moralno in materialno priznanje učiteljevega dela in uspehov njegovega dela je eden izmed osnovnih pogojev za še hitrejšo reformiranje pouka v šolah občine Idrija.

Z A P I S K I

Odkritje spomenika Jožetu Mihevcu - Rudarju

Idrijska osnovna šola je dan pred narodnim praznikom doživela veliko slavlje: v parku pred šolo je bil odkrit lep spomenik narodnemu heroju kapetanu Mihevcu-Rudarju. Po njem je tudi šola dobila ime. Svečanost je začel upravitelj šole Anton Bolko in je bila povezana s petjem, recitacijami in s sodelovanjem rudarske godbe. Predsednik občinske skupščine Janez Dolenc je ob tej priložnosti izročil zaslužnemu delavcu Ivanu Rijavcu zlato značko Zveze prosvetnih društev za njegovo požrtvovalno delo na glasbenem področju.

Glavni govor je imel polkovnik Ivan Puntar-Gubec, nekdanji politkomisar Vojkove brigade. Iz njegovega govora posnemamo naslednji izveček:

20. junija 1944 je Vojkova brigada skupaj z drugimi enotami XXXI. divizije bila neizprosno borbo na planini Jelovici proti nadmočni nemški drhali. Neprestane borbe in pohodi, ki so trajali 6 dni v dežju in blatu, z lakoto in neprespanostjo, so bili borci skoraj do smrti izčrpali. V najbolj kritičnih primerih je bil Rudar priseben in je s svojo brigado spretno zadajal udarce sovražniku. Ko je sovražnik uvidel, da ne more naprej, je začel položaje obmetavati z minami. V trenutku, ko je Rudar opozarjal soborca na previdnost, je preden padla nemška mina in se razletela s strahotnim treskom. Takrat je Rudar, zadet v srce, klonil. Podaril nam je življenje in lastno kri. Izraz na njegovem licu se ni spremenil. Oči so še vedno gledale v svetlo bodočnost. Nam vsem so trepetale ustnice in v očeh so se nam svetile solze, ki jih ni bilo lahko skriti...

Ob tej priložnosti smo navezali tudi stike s tovariši našega Rudarja, ki so nam obljubili, da nam bodo posredovali točne podatke o borbah in uspehih, kar nam bo omogočilo, da bomo objavili v eni prihodnjih številkih točen življenjepis tega našega narodnega heroja.

S. L.

Pomoč Skopju

Kmalu potem, ko so bile potrjene prve radijske vesti o strašnem potresu, ki je zadel Skopje, je bil na sedežu naše občine ustanovljen odbor za pomoč porušenemu mestu, katerega predsedstvo je začasno prevzel predsednik občinske skupščine Janez Dolenc. Republiškem odboru je bilo takoj javljeno, s čim lahko pomaga naše rudarsko mesto in zaprošena so bila navodila.

Odbor je tudi takoj začel z nabiralno akcijo med občani ter pri raznih organizacijah.

Republiški štab za pomoč Skopju je poklical naše ljudi v nedeljo, 28. julija nekaj po 13. uri. Uro po alarmu so bili rudniški reševalci in gasilci že pripravljeni za odhod. Odobreno je bilo 34 izvežbanih in tehnično opremljenih ljudi, ki so se takoj odpeljali v daljno Skopje pod vodstvom šefa higiensko tehnične varstvene službe pri rudniku Viktorja Kosa.

Naslednji dan so jim odkazali področje reševanja v ulici Orce Nikolova, kjer je bilo največ žrtev.

Viktor Kos nam je posredoval nekaj tragičnih utrinkov, ki so jih naši reševalci doživeli med požrtvovalnim delom:

Z največjo naglico smo hoteli rešiti živo ženo, strica in sinčka iz objema ponosnega stanovanjskega bloka. Izpodkopavanju pa je sledilo novo rušenje in tri nove žrtve. Grozotni železobetonski oklep je le toliko popustil, da smo na čuden način rešili očeta, starega očeta in nekaj drugih sostanovalcev ter osvobodili mrtvo ženo.

Še tri reševalne skupine so potem poizkusile odstraniti grozotni podolžni profil zgradbe. Iz posteljice, stisnjene v brezsrčni objem betona in železa, je molela noga sedemletnega sinčka. Meter pod njim se je videla rama strica, ki ga je doletela kruta usoda. Tudi tem trem skupinam akcija ni uspela zaradi grozeče stene, ki je kot Damoklejev meč visela nad njihovimi glavami. Nemi očetov pogled, v katerem se je zrcalila brezmejnja, srce trgajoča bolečina, nas je globoko presunil. Morali smo nekaj ukreniti. Napravili smo prehod buldožerju, ki je delal v ulici Lola Ribarja. V akcijo so stopila odkopna kladiva in varilci, buldožer pa je s pomočjo jeklene vrvi odstranjevanje sklada stisnjenih nadstropij.

Končno smo se oddahnili ob zavesti, da smo rešili očeta in ostale sorodnike strašne petdnevne muke, ko so nemočno gledali v razpadajočo trupla svojih najdražjih...

Pogled mi je drsel po tleh, kjer se je buldožer umikal. Gosenice so mečkale šolske potrebščine, igrače in dečkov dnevnik, katerega sem malo prej na hitro prelistal. Nič več ne bo zapisoval svojih dnevnih doživljanj.

Družinski oče mi je bil dodeljen za spremljevalca. Med potjo sva se večkrat pogovarjala o vsem tistem, kar nas veže z makedonskim narodom. O usodnem dnevu mi je pripovedoval: ob 5. uri sem se odpravil v službo. Hotel sem se samo še obriti, ko se je zamajala soba. Žena je od strahu otrpnila, na pol sem jo odnesel, na pol

porinil v sosednjo sobo, kjer sta spala sinček in hčerka. To je bila naša rešitev. Levo krilo, kjer je bila najina spalnica, se je takoj nato zrušilo na ulico. V otroški spalnici smo se stisnili v objem in preživeli nekaj strašnih trenutkov. Nato smo zdrveli po stopnicah na ulico. Otoka sta bila nato evakuirana in starši so bili srečni, ker so ju dobri ljudje rešili skrbi za otroka, sama pa sta ostala nesebično v službi težko prizadetega rodnega mesta.

Pa zopet na drugem mestu: mlada žena je strmela v nadstropje, kjer je še pred kratkim vladala njena sreča. Bila je na obisku in ostala živa. Mož, dva otroka, njena mati in služkinja pa so našli smrt pod težo zrušenega stropa.

Šest delavcev je spalo v še nedograjeni stavbi. Po naključju je eden ostal živ. Sedel je na kupu ruševin. Pogled, apatičen, brezizrazen je sledil gibom reševalcev, ki so se ped za pedjo približevali truplom njegovih delovnih tovarišev.

In še in še bi vam lahko pripovedoval o grozotah, ki se jih ne da opisati, o žalosti, ki se ne da utolažiti.

Dobro srce našega rudarskega mesta se je pokazalo tudi ob tej nesreči. Naši ljudje so prispevali 7.031.489 dinarjev pomoči.

Ljudsko posojilo je bilo preračunano na 30 milijonov. Bilo je preseženo:

3.083 delavcev in uslužbencev	
je vpisalo	23.058.000 din
526 kmetov je vpisalo	1.844.000 din
768 upokojencev in obrtnikov je vpisalo	3.391.000 din
28 gospodarskih organizacij pa	5.113.000 din

Skupaj je bilo v naši občini vpisanih 33.406.000 din

Čast in zahvala tistim, ki so pokazali svoje dobro srce!

Nadaljevanje urejanja arhivov

Mestni muzej vestno nadaljuje z urejanjem raznih arhivov in vse kaže, da bo na ta način ostalo ohranjenega mnogo dragocenega arhivskega gradiva, ki bo služilo poznejšim rodovom za zgodovinski študij. Žal pa naš poziv prebivalstvu, da bi izročili muzeju razne listine in podobne predmete, še ni našel pričakovanega odziva. Znano nam je, da nekateri ljubosumno tiščijo doma mnoge listine, s katerimi bi lahko muzej dopolnil nekatere arhivske sklade, ki so skrajno pomanjkljivi, kar seveda ne more nikomur koristiti. Opravičeno torej pričakujemo, da bo naš poziv našel med prebivalstvom več odziva.

Od našega zadnjega poročila v 2. številki »Idrijskih razgledov« so bili urejeni naslednji arhivski skladi:

16. sklad: Italijanske fašistične organizacije. To gradivo je preveč časa ostalo nezavarovano v drugem nadstropju, kjer ima sedaj sedež Stanovanjska skupnost. Nekateri prebrisani člani teh organizacij so imeli dovolj priložnosti, da so odnesli svoje spise, ko so zopet enkrat obrnili svojo zastavo po novem vetru, ki je zapihal po Idriji ob osvoboditvi, pri tem pa so arhiv temeljito premetali po podu. Ostalo je rešil takratni poverjenik za ugotavljanje zločinov Josip Pivk, ki je arhiv dalj časa hranil tudi na svojem stanovanju.

17. sklad: Urad javne varnosti v Idriji v času italijanske okupacije. V Idriji je ostalo prav malo teh dragocenih listin, med njimi tudi nekaj

poverljivih spisov, ki pa ne morejo dati celotne slike o tej žalostni dobi našega mesta.

18. sklad: Poveljstvo stotnije kr. karabinjerjev v Idriji. Ta arhiv je bil dejansko uničen, odnosno sežgan ob odhodu karabinjerjev iz Idrije. Sežiganje arhiva so opazovali mnogi naši ljudje. Dejansko so ostale samo razne razpršene listine.

19. sklad: Finančne straže v Idriji. Usoda tega arhiva nam ni točno znana, predvidevati pa smemo, da je bil ali uničen ali odnesen ob kapitulaciji Italije. Ohranjene so samo nekatere razpršene listine.

20. sklad: Okrajni izvršni narodnoosvobodilni odbor, oddelek za telesno vzgojo, ki je bil pozneje reorganiziran v Okrajni fizikulturni odbor v Idriji. Arhivsko gradivo je prilično dobro ohranjeno in bo lahko služilo za študij razvoja telesne vzgoje po osvoboditvi do leta 1948.

21. sklad: Šahovsko društvo Idrija. Gradivo je dobro ohranjeno in obsega obdobje od leta 1951 do 1957, ko je društvo delovalo kot samostojna organizacija.

22. sklad: Okrajni šahovski odbor Idrija, ki je bil organiziran za bivši idrijski okraj in je prenehal z delom po ukinitvi okraja. Gradivo je dobro ohranjeno.

23. sklad: Okrajni šahovski odbor za okraj Gorica s sedežem v Idriji. Ob združitvi idrijskega okraja z goriškim je bilo sklenjeno, da bo sedež odbora ostal v Idriji, ker je imela Idrija takrat najboljše šahovske organizatorje, leta 1958 pa je bil sedež najprej prenesen v Ajdovščino in nato v Novo Gorico.

24. sklad: Primorska smučarska podzveza, ki je obsegala ozemlje celotne Primorske, je delovala v Idriji zelo uspešno zaradi prirodnega smučarskega centra in mnogih dobrih smučarskih organizatorjev, leta 1960 pa je bil sedež prenesen v Novo Gorico, kar prav gotovo ni bilo v interesu razvoja smučarstva na Primorskem. Arhivsko gradivo je dobro ohranjeno.

25. sklad: Fizikulturno društvo »Rudar« v Idriji je bilo ustanovljeno takoj po osvoboditvi in je obsegalo vse telesnovzgojne panoge, pozneje pa se je razdelilo na TVD »Partizan« in ŠD »Rudar«. Gradivo je dobro ohranjeno.

26. sklad: Telesnovzgojno in športno društvo »Partizan-Rudar« Idrija je nastalo na izrednem občnem zboru 15. 6. 1958, ko sta se obe v prejšnjem skladu omenjeni organizaciji zopet združili. Še delujoča organizacija nam je izročila večino gradiva do leta 1959, ki je v glavnem dobro ohranjeno.

27. sklad: Športno društvo »Rudar« Idrija obsega obdobje, ko je delovalo kot samostojna organizacija. Gradivo je dobro ohranjeno, manjka pa precej finančnega dela.

28. sklad: Prostovoljno gasilsko društvo Idrija obsega v prvem delu predvojno gradivo od ustanovitve leta 1890, kjer je ohranjena tudi dragocena kronika, ostalo gradivo pa je skrajno pomanjkljivo in bi bilo zelo koristno, če bi nam stari gasilci pomagali, da ga dopolnimo.

V drugem delu obsega gradivo sedanje gasilske organizacije v Idriji, a je precej pomanjkljivo, zato smo odbor nasvetovali, da bi zbral vse raztresene listine, ki bi arhiv zelo dopolnile.

29. sklad: Okrajna hranilnica in posojilnica v Idriji.

Gradivo je muzeju izročila naša Kmetijska zadruga, na katero je prešlo poslovanje v skladu z novimi predpisi. Spravljeno je bilo v velikem zaboju v popolnoma neurejenem stanju, naši

smo tudi precej dragocenih razstavnih predmetov, hranilnih knjižic in hranilnikov. Gradivo je toliko popolno, da bo vestni zgodovinar našel dovolj podatkov za študijo, ki jo ta gospodarska organizacija prav gotovo zasluži, ker se je italijanski okupator vanjo zaletaval z vso silo, pa je popolnoma vendar ni mogel obvladati.

*

V času od zadnjega poročila je muzej dopolnil tudi 3. sklad predvojnega Planinskega društva, ker so bila najdena tiskana pravila iz leta 1904; 5. sklad »Idrijske sokolske župe«, ker je bila najdena blagajniška knjiga 1910—1913; 14. sklad Dramatično društvo, ker so bile najdene še nadaljnje vloge in njihovi prepisi.

S. L.

TELESNA VZGOJA

Naša predvidevanja, da ima Idrija vse možnosti za dvig iz splošnega telesnovzgojnega mrtila, se počasi začenejo uresničevati. Danes organizacije že sodelujejo v krajevnih prvenstvih v nogometu, rokometu in košarki. Posebej pa moramo omeniti namizni tenis, kjer so bili doseženi prav lepi uspehi tudi v republiškem merilu. Ob koncu jesenske tekmovalne sezone bi bili radi objavili tudi tabele dosedanjih uspehov, vendar to ni bilo mogoče, ker so povsod ostale nejasnosti in bo mogoče te tabele objaviti šele ob začetku pomladanske sezone, ko bodo vse zadeve razčiščene. Za sedaj lahko rečemo, da so naši tekmovalci dosegli srednje dobre uspehe, ki pa jih bodo že spomladi lahko izboljšali.

Nogomet: Po zelo dolgem času so se naši nogometaši zopet pojavili na igrišču in so nas razveselili, da bodo začeli s prvenstvom v severnoprilimski ligi ne samo z mladinci, ampak tudi s člani. Za uvod so odigrali 8. septembra prijateljsko tekmo s TVD Dekani in zmagali z 2:1, kar je dalo slutiti, da v prvenstvu le ne bodo igrali popolnoma podrejene vloge. Mladinska tekma pa je morala odpasti zaradi slabega vremena.

15. septembra so že odigrali prvo prvenstveno tekmo s Tolminom. Mladinci so nas popolnoma razočarali, saj so izgubili z 0:7, z igro članov pa smo bili kar zadovoljni, čeprav jo je Rudar zgubil s tesnim rezultatom 3:4.

22. septembra je bila v Idriji v gosteh slovenska mladina iz Gorice. Naši mladinci so zopet prikazali slabo igro in izgubili z 1:7. Člani pa so ta dan izkoristili za prijateljsko tekmo na Vrhniki z »Usnjarem«, kjer so dosegli uspeh s 3:3.

28. septembra sta obe moštvi odigrali v Idriji prvenstveno tekmo s »Taborom« iz Sežane. Člani so sicer dobro igrali, vendar so zgubili z 0:5, ker so Sežančani diktirali preoster tempo za naše mlado moštvo. Mladinci pa so tokrat zmagali z 8:2. Kakor v vseh tekmah s Sežano tudi tokrat ni manjkalo surovosti.

6. oktobra smo imeli prvenstveno tekmo z Anhovem, kjer so naši člani dosegli prvi točki z zmago 2:1, mladinci pa so zgubili z 2:3. Ker pa so Anhovci nastopili s prestarimi mladinci, je zmaga pripadla našim mladincem s 3:0.

13. oktobra je bila prvenstvena tekma z Vipavo, kjer so naši člani osvojili še dve točki z zmago 3:2 ob enakovredni igri, mladinci pa so imeli nekoliko smole in so zgubili z 1:2. Zaradi nepravilnosti pa je bila ta tekma razveljavljena in ponovljena prav tako v Idriji 3. novembra. Tokrat so zmagali naši mladinci s 3:1, vendar je bila tekma zopet razveljavljena, tokrat na pritožbo Vipave. Tretjič so igrali zopet v Idriji 24. novembra. Za čudo je Vipava prispela samo z 8 tekmovalci in naši mladinci so končno z lahkoto zmagali v tej maratonski tekmi s 4:1.

20. oktobra smo igrali s Postojno in se sprijaznili z zgubljeno tekmo 2:5, mladinci pa so zmagali s 3:0.

27. oktobra smo imeli v Idriji v gosteh vo-dečo ekipo »Primorje« iz Ajdovščine in odigrali z njimi zadnjo tekmo v jesenskem delu. Zmage nismo smeli pričakovati in res smo zgubili s 3:5, zadovoljni, ker so naši nogometaši pokazali enakovredno igro, zmago pa je odločila večja izkušnost gostujočega moštva. Naši mladinci, ki so se iz tekme v tekmo boljšali, so zopet pospravili zmago s 5:2.

Zaostalo prvenstveno tekmo so naši nogometaši dne 3. novembra zgubili v Mirnu z »Adrijo«, kjer bi bili z malo več sreče lahko vsaj remizirali.

Košarkarji letos v prvenstvu ne dosegajo pričakovanih uspehov. Dne 8. septembra so sicer zmagali z 20:0 proti Kobaridu, vendar le zato, ker se kobarško moštvo ni pojavilo na igrišču. 15. septembra so premagali učiteljske iz Tolmina z 32:27, dne 21. septembra pa so zgubili s Tolminom 29:38.

Rokometaše spremlja letos izredna smola, saj največkrat izgubljajo z najtesnejšim rezultatom in moramo njihovo igro kljub temu pohvaliti. 15. septembra so igrali v Idriji z Bujami 12:12, z Ajdovščino pa so 22. septembra zgubili z 12:18. Dne 28. septembra so igrali v Idriji popolnoma enakovredno igro z »Železničarjem« iz Nove Gorice in zgubili s 15:16. Dne 13. oktobra so v Idriji premagali Izolo s 23:21, dne 20. oktobra pa so v Piranu zgubili z 20:35, dne 27. oktobra pa je Umag premagal naše moštvo z 22:21, 3. novembra smo zopet doživeli ne-pričakovan poraz z Vipavo.

Namizni tenis ima za seboj razgibano jesensko sezono, ki se bo sedaj nadaljevala v zimski. Za začetek so 15. septembra premagali moštvo učiteljskega iz Tolmina s 4:1, istega in naslednjega dne pa so imeli klubsko prvenstvo mladincev, na katerem je nastopilo 16 tekmovalcev. Najboljši je bil Edi Svetlik, kateremu sledita Miloš Poljanšek in Franko Jeram.

21. septembra je bilo klubsko prvenstvo članov s 13 tekmovalci. Najboljši je bil Milan Miklavčič, njemu sledita Boris Leskovec in Stanko Lombar.

Na gostovanju mladine iz Gorice 22. septembra so naši mladinci premagali vse nasprotnike in dosegli rezultat 6:0. Ob tej priliki je bila odigrana tudi prijateljska tekma v odbojki, ki pa so jo naši mladinci zgubili z 0:3, kar kaže, da tej panogi ne posvečamo več nobene pažnje.

28. septembra je organizirala obč. zveza za tel. vzgojo prvenstvo osnovnih šol tako, da je idrijska šola igrala z razrednimi moštvi, podeželske šole pa kot celote. Sodelovalo je 16 moških in ženskih ekip, zmagal pa je 8. a razred iz Idrije v postavi Miloš Poljanšek, Rudi Troha in Stojan Vončina, ki niso izgubili niti niza. S to zmago si je idrijska osnovna šola pridobila pravico sodelovanja na republiškem prvenstvu.

6. oktobra sta se srečali ekipe »Partizana« iz Škofij in našega »Rudarja«. Naši tekmovalci so zmagali z 9:4, med posameznimi mladinci je bil najboljši naš Edi Svetlik, drugi je bil Franc Jež iz Škofij, tretji pa Miloš Poljanšek iz Idrije. Med pionirji je bil najboljši zopet Miloš Poljanšek, drugi pa je bil Stojan Vončina, oba iz Idrije.

Dne 20. oktobra so imele naše mladinke klubsko prvenstvo, kjer jih je nastopilo 12. Zmagala je Vera Močnik, druga je bila Zdravka Mažgon. Istočasno je bil tudi dvoboj z »Železničarjem« iz Nove Gorice, kjer so naši člani zgubili z 1:5, mladinci pa s 4:5, nato pa so se odpeljali v Postojno, kjer so premagali Gozdarsko šolo s 5:0.

Okrajno srednješolsko prvenstvo je bilo 26. in 27. oktobra, na katerem je sodelovalo 16 ekip. V finalu je zmagala gimnazija iz Nove Gorice, na drugo mesto pa je prišla proti pričakovanju naša osnovna šola, tretje je bilo učiteljske iz Tolmina, četrta pa je bil »Merkur« iz idrijske gimnazije. V ženski konkurenci je zmagal »Merkur« iz idrijske gimnazije v postavi Mažgon-Močnik. V igri dvojic je zmagala Nova Gorica, drugo mesto pa sta zavzela Poljanšek-Vončina iz Idrije. V prvenstvu posameznikov je zmagal Lužnik iz Nove Gorice, drugi in tretji pa sta bila Svetlik in Poljanšek iz Idrije. Prav to tekmovanje je pokazalo, da imamo v Idriji odlične pionirski in mladinski naraščaj, ki pa bo lahko napredoval le pod dobrim strokovnim vodstvom!

3. novembra smo imeli zopet dvoboj z Novo Gorico, kjer so naši nastopili z oslavljenim moštvom in so izgubili pionirji s 4:5, mladinci s 3:5 in člani z 1:5.

17. novembra je bilo v Postojni okrajno prvenstvo pionirjev in mladincev. Med pionirji sta prvo in drugo mesto zasedla Miloš Poljanšek in Stojan Vončina, med pionirkami pa Ivana Likar in Ruža Jager, vsi iz Idrije. Mladinci in mladinke pa niso prišli na prva mesta.

Največje in najpomembnejše tekmovanje pa je bilo republiško prvenstvo osnovnih šol, ki je bilo 24. novembra v Idriji, kjer so nastopili občinski prvaki iz Ljubljane-center, Ljubljane-Siška, Litije, Mengša, Vrhnike, Nove Gorice, Škofij, Idrije, Slovenskih Konjic, Maribora, Lendave, Murske Sobote, Jesenic, Kranja, Hrastnika in iz Raven. V zelo hudi konkurenci je najbolj iznenadila Idrija, ki je dosegla nepričakovano 2. mesto takoj za zmagovalci iz Kranja. Skupno je nastopilo 70 igralcev v 13 moških in 8 ženskih ekipah. Ta uspeh je brez dvoma največji, kar so jih idrijski tekmovalci dosegli v letu 1963!

28. in 29. novembra je bilo na Jesenicah republiško prvenstvo pionirjev in mladincev. »Rudar« je nastopil samo s pionirji, kjer je sodelovalo nad 60 mladih tekmovalcev. Ekipno sta Poljanšek in Vončina dosegla zelo lepo 3. mesto takoj za »Triglavo« iz Kranja in »Fužinarjem« z Raven. Med posamezniki pa je bil Miloš Poljanšek 4., Stojan Vončina pa 5. Jule Pavšič je bil 11., Toni Novak 14., Rudi Troha pa 18.

Do tu so prišli naši tekmovalci brez pravega treninga, dalje pa brez tega ne bodo mogli!

28. novembra je priredil »Merkur« iz gimnazije ekipno prvenstvo mesta, kjer je zmagala ekipa »Merkurja« pred Bolnico za duševne bolezni, osnovna šola pa je takrat tekmovala na republiškem prvenstvu. **S. P.**

Naš šahovski klub je hotel začeti z mobilizacijo vseh šahistov že s septembrom. Pod streho pa je do sedaj spravil šele 2 izločilna turnirja. Septembrski izločilni turnir je bil končan šele v novembru in je na njem sodelovalo 20 šahistov. Zmagal je tretjekategornik Gustav Ravnahter pred Tonetom Trohom in Tonetom Bajcem.

Dne 16. novembra pa je bil končan tudi že oktobrski izločilni turnir, ki je zbral 16 šahistov. Tudi tokrat je zmagal Gustav Ravnahter, drugi je bil Trifun Malabašič, tretji pa Tone Bajc.

Tradicionalni dvoboj Mesto:Rudnik v počastitev dneva republike je bil letos prav tako na 10 deskah 27. novembra v hotelu »Nanos«. Rudniški šahisti so se letos temeljito maščevali »meščanom« s prepričljivo zmago 8:2 ter tako preprečili, da bi prehodni pokal Rudniškega sindikata po dveh zaporednih zmagah prešel v trajno last mestne ekipe, ki tokrat ni bila najboljše sestavljena. Po četrtem vsakoletnem dvoboju je sedaj stanje 2:2; to se pravi, da je vsaka ekipa zmagala po dvakrat, pokal pa bodo za leto dni spravili »Rudarji«.

S. L.

GASILSTVO

Redni občni zbor Občinske gasilske zveze

Idrijska Občinska gasilska zveza je letos pomagala obračun dela na občnem zboru 13. oktobra 1963. Iz poročil vodilnih odbornikov posnemamo, da je v zvezo vključenih 12 gasilskih društev in 4 pomožne samostojne desetine. Število registriranih članov se je povečalo na 408 gasilcev, od tega je 6 častnikov, 30 podčastnikov, ostali pa so večinoma izprašani gasilci, razen novih članov, ki bodo izpite šele opravljali. Srednja starostna doba je še vedno 36 let, kar kaže, da vsem društvom še ni uspelo, da bi svoje vrste pomladili. Pomlajevanje je uspelo v Cerknem, Sp. Idriji, Planini, Ledinah, najslabše pa je bilo v tem pogledu v Idriji, Črnem vrhu in Plužnjah.

V pretekli sezoni so imeli skupno 17 mokrih in 21 suhih vaj ter 4 strokovna predavanja s povprečno 84% udeležbo. Požarnovarnostni pregledi so bili v večini društev redni. Pri prostovoljnem delu gradnje gasilskih domov je sodelovalo 69 gasilcev, ki so opravili 734 delovnih ur in ustvarili s tem vrednost 140.940 din. Število požarov k sreči ni bilo veliko, posebno so se gasilci izkazali pri požaru v Lesni industriji »22. julij« v Idriji, ko je gorela lakirnica; rešili so težke milijone, za kar so prejeli posebno pohvalo okrajne požarnovarnostne inšpekcije ter nagrado 60.000 din od tovarne ter 100.000 din od zavarovalnice za nabavo opreme. Sodelovali so še pri dimniškem požaru v Kanomliji, pri hišnem požaru v Jaznah in v Zadlogu. Pri teh akcijah je sodelovalo 87 gasilcev in opravilo 573 delovnih ur. O sodelovanju pri akciji za po-

rušeno Skopje poročamo v posebnem članku. Sprejet pa je bil še poseben sklep, da bo vsako društvo prispevalo po 5.000 din, zveza pa 15.000 din posojila, skupaj torej 70.000 dinarjev.

Zveza in društva so se tudi v tem obdobju borila s finančnimi težavami, ker niti vsa podjetja niso izpolnila svojih finančnih obveznosti, občinska skupščina pa bo prispevala samo skromnih 1.300.000 din za gasilstvo. Osnovna vrednost v naših domovih je narasla že na 46.991.865 din, kar pomeni, da že razpolagamo

z veliko vrednostjo, čeprav so potrebe še vedno zelo velike.

Živahna razprava o poročilih je osvetlila še nekatere točke posebno o položaju v podeželskih družtvih, pri volitvah pa je bil izvoljen nov upravni odnosno nadzorni odbor, ki se je nato konstituiral:

predsednik Janko Lukan, podpredsednik Franc Tušar, poveljnik Marjan Bončina, podpoveljnik Jože Kobal, tajnik Franc Zelenc, blagajnik Jože Reven.

S. L.

OBČINSKA SKUPŠČINA IDRIJA

Iz sejnih zapisnikov

Slavnostna seja obeh zborov, ki je bila ob priliki partizanskega slavlja dne 7. septembra 1963 v Cerknem.

Sprejet je bil odlok o razglasitvi 27. septembra za občinski praznik občine Idrija.

Skupna seja obeh zborov dne 30. IX. 1963

Imenovani so bili:

V komisijo za narodno obrambo občine Idrija: Predsednik: Janez Dolenc, člani: inž. Miloš Šulin iz Idrije, Cveto Šulgaj iz Idrije, Stanko Murovec iz Idrije, Sergej Keser iz Idrije.

V Arbitražni svet Občinske uprave občine Idrija:

Predsednik: Marijan Kovač iz Idrije, člani: Vinko Bevk iz Idrije, Alojz Kermavnar iz Idrije.

V komisijo za delovni čas:

Predsednik: Emil Vogrič iz Idrije, člani: Jože Gruden iz Idrije, inž. Niko Medved iz Idrije, inž. Albin Koželj iz Idrije, Srečko Lapajne iz Idrije, Branko Korelc iz Idrije in Ladislav Vukan iz Idrije.

V svet bolnice za duševne bolezni Idrija:

Tomaž Gaberc iz Idrije, Drago Erjavec iz Idrije, Nino Caruso iz Idrije in Franc Hladnik iz Idrije.

Razrešeni so bili dolžnosti upravitelja:

Katarina Poženelj — upravitelj osnovne šole Jagršče,

Katarina Rutar — upravitelj osnovne šole Zakojca,

Kristina Komel — upravitelj osnovne šole Zavratac,

Ana Kladnik — upravitelj osnovne šole Krnice,

Ivan Bizjak — upravitelj osnovne šole Sp. Idrija,

Anka Muser — upravitelj Vajenske šole Idrija.

Imenovani so bili naslednji upravitelji:

Valerija Murovec — za upravitelja osnovne šole Jagršče

Milena Kogej — za upravitelja osnovne šole Zakojca

Sonja Pregelj — za upravitelja osnovne šole Zavratac

Alda Bevk — za upravitelja osnovne šole Kanji dol

Rozina Brejc — za upravitelja osnovne šole Dole

Viktor Podobnik — za upravitelja osnovne šole Krnice

Alojz Zidarič — za upravitelja osnovne šole Sp. Idrija

Tov. Rado Prelovec je bil imenovan za člana Sveta medobčinskega zavoda za zdravstveno varstvo v Novi Gorici.

V komisijo za vpis ljudskega posojila za pomoč Skopju: predsednik Janez Dolenc, člani: Marijan Kovač iz Idrije, Marija Logar iz Idrije, Marijan Beričič iz Idrije, Pavla Sever iz Sp. Idrije, Denis Primožič iz Idrije, Franc Klemenčič iz Idrije, Jožica Kuštrin iz Idrije.

Ločeni seji obeh zborov dne 30. IX. 1963

Sprejeto je bilo:

1. Poročilo o gibanju gospodarstva za I. polletje 1963.

2. Poročilo o izvršitvi proračuna občine Idrija za 7 mesecev 1963

3. Poročilo o finansiranju šolstva na območju občine Idrija.

4. Poročilo o organizaciji dvooddelčne osnovne šole Orehek,

5. Poročilo o uveljavitvi enotnega načela za izredni in redni študij na višji in visoki šoli ter predlog za štipendiranje dijakov na učiteljsku.

Potrjen je bil:

a) davčni zaključni račun za leto 1962

b) gozdno-gospodarski načrt za gozdno gospodarsko enoto Otalež—Šebrelje, sestavljen za obdobje 1961—1970 in 1962—1971.

Izdane so bile garancijske zjave:

1. ETI Cerkno za posojilo za financiranje programa rekonstrukcije podjetja iz sredstev občinskega družbenega investicijskega sklada v znesku 31.799.000 din za osnovna sredstva z odplačilnimi pogoji, ki jih bo stavila Komunalna banka Nova Gorica in iz sredstev občinskega družbenega investicijskega sklada v znesku 67.500 tisoč din za obratna sredstva, z odplačilnimi pogoji, ki jih bo stavila Komunalna banka Nova Gorica.

2. Hotelu in restavraciji »Nanos« Idrija za posojilo za adaptacijo glavnega obrata podjetja iz sredstev skladov Okrajne skupščine Koper v znesku 7.000.000 din z odplačilnimi pogoji, ki jih bo stavila Komunalna banka Koper.

Sprejeta sta bila:

1. odlok o določitvi objektov ali gradbenih del, za katera ni potrebno dovoljenje za graditev.

2. odlok o določitvi elementov za izračunavanje dela stanarine za amortizacijo in o delitvi

dela stanarine na hišne sklade na območju občine Idrija.

Prenesene so bile pravice glede upravljanja, vzdrževanja in popravila poslovnih prostorov in stavb, katerih najemodajalec je občina Idrija s 1. X. 1963 na Občinsko skupščino Idrija.

— Sredstva vsakega poslovnega prostora oziroma poslovnih prostorov v eni stavbi, se vodijo ločeno pri NK SFRJ, podružnica Idrija in se lahko koristijo samo za upravljanje, vzdrževanje in popravilo dotičnega poslovnega prostora.

— Stanovanjskim hišam pripada na račun upravljanja, vzdrževanja in popravila skupni del v hiši predpisani znesek v višini 25 % stanarine, veljavne za 1 kvadr. meter najvišje ocenjenega stanovanja.

— Administrativne posle upravljanja, vzdrževanja in popravilo poslovnih prostorov opravlja oddelek za gospodarstvo kot za stanovanjske zadeve pristojni upravni organ Skupščine občine Idrija.

Ukinjeno je bilo lovišče Šebrelje, ki je bilo dano v gospodarjenje Lovski družini Šebrelje. Bivše lovišče Šebrelje je bilo pripojeno k lovišču Sp. Idrija, ki je dano v gospodarjenje Lovski družini Spodnja Idrija.

ETI Cerkno je bila dodeljena v brezplačno uporabo parcela št. 358/2 k. o. Cerkno.

Za vojno pokopališče v Ledinah je bilo kupljeno od Janka Zaklja iz Ledin 16 zemlj. parc. št. 72/3 k. o. Ledine za kupnino 4.500 din, ki jo je Krajevni odbor Zveze borcev NOV v Ledinah že plačal prodajalcu.

Jožetu Kosu iz Idrije, ul. O. Župančiča 14, se po 40. členu zakona o nacionalizaciji najemniških zgradb in gradbenih parcel dodeli za postavitev družinske stanovanjske hiše parcela št. 1288/1 k. o. mesto Idrija, ki je bila njegova last in je nacionalizirana.

Sprejete so bile nepremičnine, ki jih darujeta:

a) Jernej Ambra iz Zabš št. 64 in Maks Hvala iz Idrije, Triglavska ul. št. 6.

Zavržen je bil predlog Avgusta Bedenka in Ivana Hlača iz Idrije, Študentovska 20, za plačilo odškodnine za razširitev in vzdrževanje poti za gimnazijo.

Kmetijski zadrugi Idrija se dodelita v uporabo zemljiški parceli 549/1 in 549/2 k. o. Črni vrh.

Dovolila se je zamenjava parc. št. 979/1, ki je družbena lastnina, za parc. št. 942/2 — obe k. o. Dole — zadnja parc. last Jožeta Kogovška iz Potoka št. 1.

Iz posesti Ivane Kogej je bil nacionaliziran del parc. št. 342 z. k. vl. št. 52 k. o. mesta Idrija. S tem je izpolnjen pogoj 38. člena zakona o nacionalizaciji najemnih zgradb in zemljišč, ker je oddelek za gospodarstvo Skupščine občine Idrija v svojem predlogu navedel, da se bo preko navedene parcele gradila javna pot.

Skupna seja obeh zborov dne 19. XI. 1963

Razpravljalo se je o gibanju gospodarstva za 9 mesecev v letu 1963.

Razpravljalo se je o stanju kadra z univerzitetno izobrazbo v občini Idrija.

Imenovani so bili:

1. V komisijo za statut delovnih organizacij: predsednik inž. Jože Vehar iz Črne vrha, člani: Tomaž Marušič iz Idrije, Tomaž Gaberc iz Idrije, Janko Klemenčič iz Idrije, Jože Rozman iz Idrije in Anto Bolko iz Idrije.

2. V skupščino Goriške zavarovalnice so bili imenovani: Janko Klemenčič iz Idrije, Jože Roz-

man iz Idrije, Slavko Sulgaj iz Idrije, Franc Kosmač iz Mrzlega vrha in Dominik Feltrin iz Cerknega.

3. Za šefa Odseka za narodno obrambo Skupščine občine Idrija je bil imenovan Pavel Troha.

Ločeni seji obeh zborov dne 19. XI. 1963

Sprejeli so poročilo o gibanju gospodarstva za 9 mesecev 1963.

Sprejeli so naslednje priporočilo:

Da bi nadoknadili zamujeno, naj vse delovne organizacije in sklad za štipendije v okviru sedemletnega perspektivnega planiranja izdelajo tudi plan za vzgojo kadrov.

V bodoče naj se hkrati s planiranjem investicij ali ustanavljanjem organizacij planira tudi potreben kader in zagotove sredstva za vzgojo.

Vse delovne organizacije naj zagotovijo, da bodo visoko strokovni kadri obremenjeni samo z njim primernim delom. Posle, ki bi jih lahko opravili nižje kvalificirani kadri, naj se dodelijo tem.

Sredstva ne smejo biti edino merilo za razpisovanje štipendij. Predvsem je treba upoštevati potrebe delovne organizacije.

Pri dodeljevanju štipendij naj se kandidate testira, da bo izbor čim boljši. Pogodbe o štipendijah naj se sklepajo za vsako stopnjo študija posebej. Tako bo že po prvi stopnji mogoča selekcija.

Po končanem študiju je stremeti za tem, da se vsakemu diplomantu omogoči staž oziroma praksa.

Da bi v bodoče ne bili v težavah s strokovnim kadrom, naj vse delovne organizacije zagotovijo, da se bo urédila kadrovska služba in zagotovilo kadrovanje.

Paziti je na pravilne odnose v proizvodnji. Naj to podjetja vzamejo resno.

V svojih pogodbah naj štipendistom predpišejo več prakse in to 2 meseca letno. En mesec prve prakse naj se študentu določi fizično delo, šele ustrezno prakso naj opravi v ustrezni kvalifikaciji.

7-letni plan naj se uredi s perspektivo kadrovanja v podjetju. Zavod za zaposlovanje delavcev naj vodi evidenco kadra.

Sprejeti so bili:

— odlok o uporabi in gospodarjenju s sredstvi stanovanjskih in poslovnih hiš v občini Idrija,

— odlok o urejanju mestnega zemljišča na območju občine Idrija,

— odlok o odpravi odloka o dopolnilni tarifi telefonske naročnine

— odlok o ustanovitvi sklada za izvedbo tuberkulizacije goveje živine in plačevanje odškodnin za izločeno tuberkulozno živino na območju občine Idrija,

— odlok o določitvi višine potnih in drugih stroškov uslužbencev organov Skupščine občine Idrija,

— odlok o povračilu stroškov odbornikom, članom svetov in komisij Skupščine občine Idrija,

— odločba o potrditvi parcelalnih zazidalnih načrtov za mesto Idrija in naselje Sp. Idrija,

— odločba o likvidaciji Obrtnega podjetja »Mizar« Otalež,

— odločba o ustanovitvi Komunalnega podjetja Idrija,

— odločba o likvidacijskem postopku Komunalnega zavoda Idrija,

— odločba, s katero so bili potrjeni sklepi DS trg. podjetja »Izbira« in »Preskrba« Idrija ter sklep delovnega kolektiva trgovine »Ku-

rivo« Idrija o združitvi navedenih trgovskih podjetij v enotno splošno trgovsko podjetje Idrija.

— odločba, s katero so bili potrjeni sklepi združnega sveta kmetijske zadruge Idrija in delovnega kolektiva obrtnega podjetja »Mesnine« Idrija o pripojitvi podjetja »Mesnine« Idrija v statusu obrata s samostojnim obračunom h KZ Idrija,

— odločba o ustanovitvi podjetja »Konfekcija« Idrija v izgradnji.

— pravilnik o načinu razsekovanja svežega mesa, razvrščanje v kakovostne kategorije in načinu prodaje svežega mesa na drobno na območju občine Idrija,

— odredba o spremembi odredbe za obvezno izkoreninjenje tuberkuloze.

Sprejeto je bilo naslednje priporočilo:

1. Dosedanji GO KZ Idrija naj se pripoji k SGG Tolmin kot obrat s samostojnim obračunom. Kolektivi naj s statutom uredijo, da bo v okviru bodoče gospodarske organizacije možno reševati vse probleme gospodarjenja in financiranja tako, kot bo v interesu gospodarske organizacije kot celote.

2. Vsem kolektivom delovnih organizacij priporočamo, da bi ob združevanju celotnih gospodarskih organizacij, ali večjih obratov z gospodarskimi organizacijami ali večjimi obrati, ki so na teritoriju drugih občin, upoštevali naslednja načela:

— z združevanjem ne smejo biti poslabšani pogoji samoupravljanja in mora biti urejeno samoupravljanje v obratih, ki se združujejo,

— občine, na katerih teritoriju so gospodarske organizacije ali obrati, ki se združujejo, ne smejo biti postavljene v neenak položaj. Enakost vseh prizadetih občin ne sme temeljiti na obljubah, ampak na veljavnih predpisih,

— s statutom gospodarske organizacije je treba zagotoviti, da bodo doseženi cilji združevanja in najbolj rešeni interesi celotne gospodarske organizacije,

— kolektivom, kjer so zaradi združevanja nastali problemi, se priporoča, da jih rešujejo skladno z gornjimi načeli.

Komunalnemu podjetju Idrija se za leto 1964 določi plačevanje obveznosti do družbene skupnosti v pavšalnem znesku.

Upravnemu odboru Komunalne banke Nova Gorica, kot upravljavcu družbenega investicijskega sklada občine Idrija, so priporočili, da analogno sprejme določila o podaljšanju kreditov, kakor sta to storila upravna odbora Jugoslovanske kmetijske banke in Splošne gospodarske banke SRS.

Izdane so bile naslednje poročilne izjave:

1. Montažnemu podjetju »Simplex« Idrija za kredit za delno kritje stroškov priučevanja novo sprejetih delavcev,

— kredit iz sredstev Zavoda za zaposlovanje delavcev v Idriji 1.500.000 dinarjev z odplačilnim rokom 5 let ter 3 % obrestno mero;

2. Obrtnemu podjetju »Mesnine« Idrija za posojilo za gradnjo hladilnih naprav v klavnici,

— posojilo iz sredstev družbenega investicijskega sklada v višini 5.000.000 dinarjev ter 8.622 tisoč dinarjev bančnih sredstev z odplačilnimi pogoji, ki jih bo stavila Komunalna banka Nova Gorica.

Prevzeli so odobrene kredite za potrebe Tovarne kolektorjev Idrija v izgradnji.

KB se naslovi vloga za podaljšanje odplačilnega roka od 2 na 5 let za posojilo, odobreno po sklepu UO KB Gorica z dne 1. VII. 1963 v zne-

sku 3.174.892 dinarjev za odkup 1 stanovanja nad delavnico Montažnega podjetja »Simplex« Idrija. Ostali kreditni pogoji se ne spremenijo in ostanejo še nadalje v veljavi.

Zavrnjena sta bila predloga:

— Andreja Mažgona iz Cerknega št. 122 za plačilo odškodnine za posekano drevje in parc. št. 575/4 k. o. Gorje.

— Franceta Lapajneti iz Govejka 16 za zamenjavo gozdov.

Iz posesti dosedanjih uživalcev so bila odvzeta zemljišča zarisana v načrtu gospodarskega oddelka z omejitvijo, da že obstoječim zgradbam določi finančni oddelek funkcionalno zemljišče:

— Albine Scarel, Nede Irene in Anjuše Kavčič iz Gorice (Italija), Marije Kobal, Ivana Likarja, Marije Istenič, roj. Jež, Vere, Anje Jurjavčič, Ivane Knap, Gregorja Pajerja, Pavla Božiča, Dragice Pahor r. Jereb, Ivane Velikonja, Flore Grbec, Rafaela Bernesa, Srečka Poženela, Pavle Bratuž, Ive Mrak, Alojzije Tratnik, Marije Božič, Ivane Vončina, Antona Pavšiča in Jožeta Kosa.

Dodelijo se:

a) Soškemu gozdnemu gospodarstvu Tolmin v Tolminu v uporabo zaprošeni gozdovi v k. o. Črni vrh, Dole, Godovič, Jelični vrh, Čekovnik, mesto Idrija, Idrijski log, Ledine, Lome, Vojsko, Vrsnik I, Zadlog.

Zavrjen je bil predlog za dodelitev gozdov, ki so že dodeljeni istemu predlagatelju oz. kmetijskim zadrugam;

b) Kmetijski zadrugi Idrija zaprošene parcele v k. o. Lome, potrebne za arondacijski postopek,

c) Trgovskemu podjetju »Petrol« Ljubljana v Ljubljani zemljišče pri Prejnuti za postavitev bencinskega servisa.

S 1. januarjem 1964

so bili na ozemlju idrijske občine v okviru Soškega gozdnega gospodarstva ustanovljeni trije gozdni obrati

Gozdna uprava Idrija I

ki gospodari z gozdovi
južno od Idrije in zahodno
od Vojskega

Gozdna uprava Idrija II

ki gospodari z gozdovi
od dolske planote in kanomeljske
doline na zahod

Gozdna uprava Črni vrh

ki gospodari z gozdovi
črnovrške planote

Vsem delovnim ljudem želimo

SREČNO NOVO LETO 1964!

Hotel in restavracija

NANOS V IDRIJI

s svojimi obrati »SOČA« V IDRIJI in gostilno »JELEN« V GODOVIČU vas postreže z najboljšimi pijačami in jedmi po najnižjih cenah

Naše obrate smo modernizirali. Posebej opozarjamo prireditelje skupinskih izletov, da postrežemo v veliki dvorani tudi samo z juho po 40 din, z enolončnico po 70 din, kar zlasti priporočamo prirediteljem šolskih izletov

Postrežbo z idrijskimi žlikrofi in drugimi specialitetami ter z ribami in divjačino smo še razširili. Žlikrofe dobite v »Nanosu« vsak četrtek opoldne in v soboto zvečer, v »Soči« pa vsak torek

V mali sobi strežemo po prednaročilu tudi manjšim družbam ob raznih slovesnostih

VSEM NASIM DOMACIM IN TUJIM GOSTOM **SREČNO NOVO LETO 1964!**

TRGOVSKO PODJETJE

Preskrba V IDRIJI

ŽELI, DA SE SAMI PREPRICATE
O NAJBOLJŠI IZBIRI RAZNOVRST-
NEGA BLAGA IN O ZMERNIH
CENAH V VSEH NASIH POSLO-
VALNICAH V IDRIJI, NA CRNEM
VRHU, V ZAVRATCU, GOVEJKU,
DOLAH, GORAH IN V LEDINAH

☆☆☆

Vsem cenjenim odjemalcem
in poslovnim prijateljem vso srečo
v letu 1964!

OBRTNO PODJETJE

Čipka

IN

Čipkarska zadruga

V I D R I J I

želita vsem čipkaricam in poslovnim
prijateljem mnogo sreče in zado-
voljstva v letu 1964!

Razširili smo svoje področje in ukre-
nili vse potrebno, da bo tudi
v letu 1964 tekla proizvodnja
nemoteno in v zadovoljstvo vseh
naših pridnih čipkaric!

DELOVNI KOLEKTIV PODJETJA

SIMPLEX

čestita ob novem letu vsem poslovnim prijateljem in delovnim ljudem ter se še
nadalje priporoča

PROJEKTIRAMO IN MONTIRAMO centralne kurjave in naprave za klimatizacijo
ter vodovodne in plinske napeljave

MONTIRAMO zunanje vodovode vseh izvedb do 80 atm. pritiska ter železne
konstrukcije lažjega tipa

PROIZVAJAMO ventilacijske rege, ventilska vratca, lovilce maščob ter jeklene
fazonske komade za zunanje vodovode

UPRAVA
DELOVNI KOLEKTIV
DELAVSKI SVET
UPRAVNI ODBOR
SINDIKALNA PODRUŽNICA

Rudnika živega srebra I d r i j a

VOŠČIJO VSEM RUDARJEM IN VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU
SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO 1964
Z ŽELJO, DA BI DOSEGLI SE VEČJE DELOVNE USPEHE
V IZGRADNJI NAŠE SOCIALISTIČNE DOMOVINE!

OBČINSKA LJUDSKA SKUPŠČINA
OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI KOMITE ZMS
OBČINSKI SVET SINDIKATOV
OBČINSKA GASILSKA ZVEZA
OBČINSKI ODBOR ZROP
OBČINSKI ODBOR ZA TELESNO VZGOJO
OBČINSKI SVET »SVOBOD« IN PROSVETNIH DRUŠTEV

I D R I J A

ŽELIJO VSEM OBČANOM IN VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU

uspehov polno leto 1964

**TRGOVSKO
PODJETJE**

I Z B I R A

NUDI V SVOJIH PRODAJALNAH
V IDRIJI, SPODNJI IDRIJI, NA VOJSKEM, V GODOVICU, OTALEZU,
KANOMLJI IN KRNICAH VSE VRSTE POTROŠNEGA BLAGA

NASA »DROGERIJA« V IDRIJI VAM NUDI VSE VRSTE
DROGERIJSKEGA BLAGA

**VSEM ODJEMALCEM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM NAJVEČ USPEHOV
V LETU 1964!**

Pekarna

v Idriji

opozarja prebivalce in tuje goste
na lokal nasproti občinskega sedeža,
kjer postrežemo z vsemi pekovskimi
izdelki

**SREČNO IN USPEHOV POLNO
LETO 1964!**

REMONTNO PODJETJE

V IDRIJI

SE ŠE NADALJE PRIPOROČA ZA VSA
REMONTNA DELA IN ZLASTI ZA PLE-
SKARSKA DELA, KER SMO NAŠE DE-
LAVNICE SE BOLJ USPOSOBILI ZA KAR
NAJSOLIDNEJSO IZDELAVO

**SREČNO IN USPEHOV POLNO
LETO 1964!**

GRADBENO PODJETJE

ZIDGRAD IDRIJA

je tudi v letu 1963 opravilo vsa gradbena naročila nizkih, visokih in industrijskih
zgradb v popolno zadovoljstvo naročnikov. Našo tehnično modernizacijo stalno izpo-
polnjujemo. Temeljito smo se pripravili, da bomo tudi v letu 1964 izpolnili vsa
naročila točno po želji naročnikov.

**VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM IN VSEM DELOVNEMU LJUDSTVU ŽELIMO
SREČNO NOVO LETO 1964!**

O B R T N O P O D J E T J E

MESNINE • Idrija

se bo tudi v letu 1964 trudilo,
da bo postreglo številne odjemalce s kva-
litetnimi izdelki in po najnižjih cenah
Posebej opozarjamo na našo novo samo-
postrežno trgovino v Ljubljanski ulici,
ki smo jo odprli 1. januarja 1964!

**Vsemu ljudstvu srečno in uspešno
leto 1964!**

TRGOVSKO PODJETJE

»KURIVO«

V IDRIJI

VAS BO TUDI V LETU 1964 POSTREGLO
NAJSOLIDNEJE IN PO ZMERNIH
CENAH Z VSEM GRADBENIM MATE-
RIALOM TER Z VSEMI GORIVI

**VSEMU PREBIVALSTVU NAŠE
KOMUNE SREČNO LETO 1964!**